

**STOWARZYSZENIE MIŁOŚNIKÓW
DAWNEJ BRONI I BARWY**



**BIULETYN
ODDZIAŁU KRAKOWSKIEGO**

NR 1(3)/2025 (MARZEC)

EGZEMPLARZ NR

Publikacja przeznaczona do użytku wewnętrznego Stowarzyszenia Miłośników Dawnej Broni i Barwy (dalej jako: Stowarzyszenie), powstaje nieodpłatnie na prawie rękopisu w celach informacyjnych. Dopuszcza się jej powielanie w wersji drukowanej oraz elektronicznej wyłącznie wśród członków Stowarzyszenia. Rozpowszechnianie możliwe za pisemną zgodą Stowarzyszenia. Wykorzystano materiały autorskie oraz pochodzące z domen publicznych dostępnych w Internecie.

REDAKCJA: Mateusz Chramiec

TEKSTY: Mateusz Chramiec, Paweł Maciukiewicz, domena publiczna

FOTOGRAFIE I ILUSTRACJE: Mateusz Chramiec, Michał Dziewulski, Katarzyna Migacz, Tomasz Świątkowski, domena publiczna

NAKLAD PIERWSZEGO WYDANIA: ... egzemplarzy numerowanych

STOWARZYSZENIE MIŁOŚNIKÓW DAWNEJ BRONI I BARWY

Aleja 3-go Maja 1, 30-062 Kraków

Tel. (+48, 12) 4335 577

Email: kontakt@bronibarwa.org.pl

www.bronibarwa.org.pl

KRAKÓW 2025

SPIS TREŚCI

Członkowie Oddziału Krakowskiego SMDBiB	4
Zarząd Oddziału Krakowskiego SMDBiB.....	4
Komunikat (tytułem wstępu).....	5
Walne Zebranie Sprawozdawczo-wyborcze Stowarzyszenia Miłośników Dawnej Broni i Barwy Kraków, 6 IV 2025 – program	7
<i>Cunctis patet ingressus. Zbiory Anny i Pawła Maciukiewiczów Muzeum Żup Krakowskich w Wieliczce, 14 III–8 VI 2025.....</i>	8
Popularyzacja dziejów uzbrojenia i wojskowości w Internecie. Projekt Tomasza i Ewy Świątkowskich – ciąg dalszy (odc. 5–8)	13
Antykwariat militarny Pana Tomasza Otrębskiego w mediach	14
Z archiwum Stowarzyszenia Miłośników Dawnej Broni i Barwy	15
Rekomendacje i ogłoszenia	35
Publikacje	35
Wystawy.....	47
Konferencje i sesje naukowe	50
Cykl „Akademia Bronioznawcy”	52
Fotorelacje z wykładów za okres październik 2024–luty 2025	58



CZŁONKOWIE ODDZIAŁU KRAKOWSKIEGO SMDBiB

BARAŃSKI Jan Adam	MICHNIK Marek
BIBORSKI Marcin	MIECHOWIECKI Wiesław
BYLINA Leszek	MIKŁASZEWSKI Jerzy
CHRAMIEC Mateusz	OTRĘBSKI Tomasz
DROZDOWSKI Jacek	PAJDA Jacek
DZIEWULSKI Michał	PAPIER Piotr
FECZKO Piotr	PETRUS Jerzy
GRABOWSKI Waldemar	PLEWIŃSKI Wojciech
GUT Ryszard	PODGÓRNY Tomasz
HOLEWIŃSKI Mirosław	RÓG Rafał
JAROSIŃSKI Szymon	RZESZUTKO Jakub
KARSKA Renata	SOLECKI Andrzej
KASPRZYK Zbigniew	STĘPIEŃ Sławomir
KŁOSOWICZ Robert	SUCHORUKOW Wiktor
KOSTRZEWSKI Andrzej	SZCZĘSNY Andrzej
KOZŁOWSKI Jerzy	SZCZYGIEŁ Witold
LEWICKI Ziemowit	ŚWIĄTKOWSKI Tomasz
LUBAS Adam	ŚWIŚ Adam
MAC Ryszard	TOM Philip
MACIUKIEWICZ Paweł	WAŁĘGA Piotr
MICHALIK Kazimierz	WILKOSZ Piotr

UPRZEJMIIE PRZYPOMINAMY WSZYSTKIM O TERMINOWYM OPŁACANIU SKŁADEK CZŁONKOWSKICH.

ZARZĄD ODDZIAŁU KRAKOWSKIEGO SMDBiB

Prezes	dr Mateusz Chramiec
Wiceprezes	Szymon Jarosiński
Skarbnik	Rafał Róg
Sekretarz	Piotr Wilkosz
Członek Zarządu	Michał Dziewulski

KOMUNIKAT (TYTUŁEM WSTĘPU)

Szanowni Państwo, drodzy członkowie Oddziału Krakowskiego, Koledzy,

Do Waszych rąk oddajemy kolejny, trzeci już numer Biuletynu, który utrzymujemy w charakterze półrocznika, co przy obecnym ruchu w obszarze bronioznawstwa, wydaje się wystarczające. W ostatnim czasie miało miejsce kilka wydarzeń, które odbywały się przy udziale naszych Członków. Do najważniejszego z nich zaliczyć należy otwarcie wystawy *Cunctis patet ingressus. Zbiory Anny i Pawła Maciukiewiczów*, które miało miejsce w Muzeum Żup Krakowskich w Wieliczce 13 marca. Kolekcja Państwa Maciukiewiczów zaiste okazała się wspaniałą uczta duchową dla miłośników sztuki, rzemiosła, a przede wszystkim – dawnej broni i barwy. Szczegóły na temat wystawy i krótka relacja z otwarcia zamieszczone zostały w niniejszym numerze.

Nasza standardowa działalność realizowana była w ramach cyklu *Akademia Bronioznawcy*, który już od roku organizowany jest w murach dziedzińca pałacu Muzeum Książąt Czartoryskich. Spotkania przyciągają spore grono zainteresowanych, jest również odzew w formie ożywionych dyskusji po wystąpieniach oraz kolejnych zgłoszeniach członkowskich do Stowarzyszenia. Coraz częściej docierają do nas głosy, że wiele zainteresowanych wykładami osób nie jest w stanie dotrzeć do Krakowa w wyznaczonych terminach. Niezwykle wartościowe treści prezentowane podczas spotkań zrodziły zatem potrzebę ich zapisu, np. w formie nagrań. Aby jednak do tego doprowadzić musimy rozwiązać cały szereg problemów proceduralnych i technicznych, przeprowadzić konsultacje, omówić sprawę na szerszym forum. Zachęcam również Państwa do zabrania głosu i wyrażenia opinii o zasadności (lub nie) uwieczniania naszych spotkań, jak również ich publikacji. Zagadnienie to podaję na razie jedynie jako wolny wniosek do rozważenia.

W obszarze współpracy między Oddziałami, w tym okresie do takowej doszło dwukrotnie. W listopadzie 2024 roku kol. Michał Dziewulski wystąpił w Centralnym Muzeum Włókiennictwa w Łodzi na zaproszenie Oddziału Łódzkiego SMDBiB oraz Stowarzyszenia Historyków Sztuki. Wygłosił tam referat *Tapiseria „Przegląd Wojsk pod Zabłudowem przed królem Augustem III” – niedocenione źródło ikonograficzne i nowa interpretacja dzieła*. U nas natomiast w styczniu gościł prezes Oddziału Dolnośląskiego kol. dr Łukasz Koniarek z referatem *Falerystyczne pamiątki polsko-ukraińskich walk o Lwów w listopadzie 1918 r.*. Fotorelacje z tego i innych naszych spotkań znajdują się na końcu numeru.



Pewien ruch notujemy również w przestrzeni wirtualnej. Ukazały się bowiem kolejne odcinki podcastów Państwa Ewy i Tomasza Świątkowskich, do których adresy podane są w niniejszym numerze. Na kanale *Pasjonaci* w serwisie *YouTube* ukazał się również krótki reportaż prezentujący antykwariat i zbiory Pana Tomasza Otrębskiego zgromadzonych w ramach działalności Fundacji imienia Tadeusza Kościuszki w Krakowie.

Poza ww. działaniami, dla wzbogacenia merytorycznego Biuletynu postanowiłem rozpocząć prowadzenie dwóch nowych działów, które w zależności od innych pojawiających się w kolejnych numerach treści (a zwłaszcza ich objętości), będą publikowane razem lub względnie – naprzemiennie. Pierwszym z nich jest *Ikonografia do dziejów broni i barwy*, gdzie będę zamieszczał subiektywnie dobierane rzadko lub wcale niepublikowane materiały ikonograficzne, czasem też uzupełnione o komentarz. Do prowadzenia i rozbudowywania tego działu, który rozpocznie się w kolejnym numerze, zapraszam serdecznie wszystkich zainteresowanych). Natomiast drugą, zainicjowaną niniejszym Biuletem sekcją, jest: *Z archiwum SMDBiB*, gdzie zostały i będą w przyszłości zamieszczane wybrane materiały źródłowe z archiwum naszego Stowarzyszenia. Jest to bowiem nasza wspólna spuścizna, do której, jak sądzę, nasi członkowie winni mieć łatwy dostęp. Dotychczas pewna część owych dokumentów była wykorzystana jedynie przy okazji wydania jedenastego, jubileuszowego tomu „Studiów do Dziejów Dawnego Uzbrojenia i Ubioru Wojskowego” (Księga Jubileuszowa, 1997). O ile wiem, archiwalia same w sobie nigdy nie zostały opublikowane. Jako że umieszczenie całości materiałów wymagałoby wprawdzie wnikliwszego opracowania, a podanie ich bez krytycznego omówienia mogłoby się okazać dla Czytelnika nużące, czasem może niezrozumiałe i mało przydatne, dokonałem selektywnego wyboru ciekawszych oraz istotniejszych wątków. Ufam, że materiały te odświeżą Państwu pamięć o minionych latach i okażą się pomocne w propagowaniu historii samego Stowarzyszenia. Skanowanie archiwaliów przeprowadzamy w czasie wolnym, którego, jak zwykle, mamy bardzo niewiele. Jest to proces żmudny, a zarazem przebiega powoli. Z góry zatem Państwa przepraszam za ewentualne opóźnienia publikacyjne.

W oczekiwaniu na najbliższy, kwietniowy Walny Zjazd Stowarzyszenia składam Państwu, Koleżankom i Kolegom najserdeczniejsze pozdrowienia.

(-) Mateusz Chramiec

Kraków, dn. 20 marca 2025 roku

WALNE ZEBRANIE SPRAWOZDAWCZO-WYBORCZE STOWARZYSZENIA MIŁOŚNIKÓW DAWNEJ BRONI I BARWY KRAKÓW, 6 IV 2025 – PROGRAM

2/25

Kraków 6.03.2025

Z A W I A D O M I E N I E

Zarząd Główny SMDBiB powiadamia niniejszym wszystkich członków, że w niedzielę, dnia 6 kwietnia 2025 r. w Gmachu Głównym Muzeum Narodowego w Krakowie, al. 3 Maja 1, **odbędzie się Walne Zebranie Sprawozdawczo-Wyborcze Stowarzyszenia**. Początek zebrania o godzinie 9:30 (drugi termin o godzinie 10:00).

Porządek zebrania

1. Otwarcie zebrania
2. Wybór prezydium i zatwierdzenie porządku zebrania
3. Przyjęcie protokołu z Walnego Zebrania z 2024 roku
4. Sprawozdanie z działalności Zarządu Głównego
5. Sprawozdanie z działalności Komisji Rewizyjnej
6. Sprawozdanie z działalności Sądu Koleżeńskiego
7. Przyjęcie absolutorium działalności ZG
8. Głosowanie i wybór członków do poszczególnych organów Stowarzyszenia
9. Część naukowa:

Lukasz Koniarek

***O przedstawieniach bitew na dawnych medalach.
Na przykładzie medalu chocimskiego Jana Höhna mł. z 1674 r.***

10. Ogłoszenie wyników wyborów władz Stowarzyszenia

Przerwa

11. Ogłoszenie składu organów Stowarzyszenia na lata 2025-2028
12. Sprawozdanie z działalności Oddziału w Krakowie
13. Sprawozdanie z działalności Oddziału Stołecznego
14. Sprawozdanie z działalności Oddziału w Łodzi
15. Sprawozdanie z działalności Oddziału w Poznaniu
16. Sprawozdanie z działalności Oddziału w Lublinie
17. Sprawozdanie z działalności Oddziału Dolnośląskiego we Wrocławiu
18. Sprawozdanie z działalności Oddziału Górnośląskiego w Katowicach
19. Sprawozdanie z działalności Polskiej Sekcji Miecza Japońskiego
20. Dyskusja nad sprawozdaniami
21. Przedstawienie planu pracy i budżetu na rok 2025
22. Wolne wnioski
23. Zamknięcie zebrania

Prezes

/-/ prof. Marek Dutkiewicz

Sekretarz

/-/ Michał Dziewulski

Komunikat zamieszczono na naszej Stronie Internetowej 7 marca br.

(Link: <https://www.bronibarwa.org.pl/walny-zjazd-stowarzyszenia-2-04-2023-3/>)



CUNCTIS PATET INGRESSUS. ZBIORY ANNY I PAWŁA MACIUKIEWICZÓW**MUZEUM ŻUP KRAKOWSKICH W WIELICZCE, 14 III–8 VI 2025**

Dnia 13 marca br. na zaproszenie naszego oddziałowego Kolegi Pana Pawła Maciukiewicza, wzięliśmy udział w otwarciu wystawy *Cunctis patet ingressus*, prezentującej prywatne zbiory państwa Maciukiewiczów, zorganizowanej pod kuratelą pana Marka Skubisza. Wystawę urządzono w kilku obszernych salach piętra Domu Żupnego. Przyjęto układ typologiczny. Bogactwo oraz różnorodność zbiorów jest bowiem zadziwiająca – dominują ceramika (majoliki i porcelana) oraz militaria. Nie oznacza to bynajmniej, że miłośnicy innych dziedzin sztuki nie odnajdą niczego dla siebie. Prezentowana kolekcja obejmuje również tkaniny, spośród których szczególnie interesujące są pasy kontuszowe z manufaktur w Buczaczu, Lipkowie, Krakowie oraz wyroby rosyjskie. Są również ubiory i orientalia. Nie brakuje nowożytnych, głównie zachodnioeuropejskich rycin, gdzie da się wyraźnie zauważyć zamiłowanie właściciela do dawnej broni – znajdziemy tu chociażby niderlandzkie grafiki Jacquesa de Gheyna przedstawiające muszkieterów. Kolekcja obfituje także we wszelkiego rodzaju pamiątki historyczne, głównie dziewiętnasto- i dwudziestowieczne, spośród których spora ilość to znamienne dla



epoki „patriotyki” upamiętniające Tadeusza Kościuskę i ks. Józefa Poniatowskiego. Jest również pas ze zbiorów Juliusza Kossaka, który Jan Matejko wykorzystał w *Grunwaldzie* jako część wyposażenia Jana Žižki.

Trudno byłoby opisać zwięźle całość wystawy, nie jest bowiem w stanie zrobić tego nawet obszerny katalog, do którego adres wydawniczy znajdziecie Państwo w dziale *Rekomendacje i ogłoszenia*. Pięknie zaaranżowaną ekspozycję po prostu trzeba zobaczyć, aby przekonać się o jej bogactwie i wartości zarówno artystycznej, jak i przede wszystkim – historycznej.



*Pierwszy wpis do książki pamiątkowej wystawy,
w imieniu oddziału krakowskiego SMDBiB,
złożyli M. Chramiec i M. Dziewulski*

Dla nas jednak najważniejsze są militaria. I w tym przypadku również widz nie może poczuć się zawiedziony. Najliczniej reprezentowana jest broń, umundurowanie i wyposażenie wojskowe z końca XIX i pierwszej połowy XX wieku. Znajdziemy tu interesujący wybór hełmów i nakryć głowy różnych formacji i krajów, głównie Austro-Węgier (np. czako oficera artylerii po Stanisławie Tillu i także huzarskie po Janie Jędrzejowiczu) oraz Cesarstwa Niemieckiego.

Równie bogato prezentuje się zbiór blach (godeł) z nakryć głowy. Godną reprezentację ma także broń polska z czasów II Rzeczypospolitej. Do rarytasów zaliczyć trzeba szpadę dyplomatyczną wz. 1926 po ambasadorze RP w Madrycie Marianie Szumlakowskim, szablę wz. 1927 po komandorze Marynarki Wojennej Bolesławie Biskupskim oraz szablę orlą podarunkową ofiarowaną przez uczestników kursu oficerskiego w Poznaniu majorowi Josephowi Cambeurowi w 1921 r. – to tylko kilka przykładów.

Równie interesująco przedstawia się rozłożona kontekstowo w kilku salach broń dawna. Również tu na uwagę zasługują szable, zwłaszcza ta z bogato dekorowaną oprawą złotniczą w typie polskim (niekiedy zw. raczej niesłusznie husarską), ale bez palucha. Zupełnym unikatem jest strzelba w typie *dryling* wykonana przez słynnego krakowskiego rusznikarza (rozślawionego w ostatnich latach jeszcze bardziej dzięki monografii śp. P. Leszka Zachuty, Kraków 2022 – zob. *Rekomendacje i ogłoszenia*, w nr 1 niniejszego „Biuletynu”) Ignacego Höfelmajera. Z jego warsztatu wyszła również prezentowana opodal strzelby para dwulufowych pistoletów kapiszonowych. Broń palną z XVII–XIX wieku reprezen-



*Mundur oficera artylerii c. k. (1918) po
Ludwiku Mayre – dziadku P. Maciukiewicza.
Obiekt „otwiera” wystawę*





tują głównie właśnie pistolety. Nie brakuje też broni drzewcowej, uzbrojenia ochronnego, broni miotającej (kusza tarczowa) oraz falerystyki.

Rozmaitość zbioru, jak również dworskowo-skarbcowy sposób jego prezentacji przywodzi na myśl dawne, dziewiętnastowieczne zbiory starożytnicze, których zasadność tworzenia wyłożył przytaczany przeze mnie często przy różnych okazjach prof. Józef Łepkowski. Pisał on również przeszło półtorej wieku temu, że: „[...] pierwszym obowiązkiem zbierającego, jest niby wojskową areną meldować się nauce jako porucznikowi, spowiadając się publicznie co i skąd zebrać się

udało”. Wystawa niniejsza jest widowym dowodem na to, że Państwo Maciukiewiczowie ową duchową powinność wypełnili z nawiązką i za to należą się im ogromne wyrazy szacunku, uznania, a także serdeczne gratulacje za chęć podzielenia się z szeroką publicznością zgromadzonym w trudzie dziedzictwem.

Na poparcie tegoż krótkiego wywodu oddam w końcu głos samym bohaterom-kolekcjonerom, cytując fragment ich słów z ogłoszonego w katalogu wstępu, a odczytanego w całości przez p. Pawła Maciukiewicza podczas uroczystego otwarcia wystawy:

Cunctis patet ingressus

„Wszystkim wstęp otwarty”

Tę łacińską sentencję umieścił przed wejściem do pałacu w Wilanowie, tworząc w nim swoje muzeum, Stanisław Kostka Potocki. Zaproszenie zawarte w słowach „Wszystkim wstęp otwarty” powinno przyświecać każdemu kolekcjonerowi, bez względu na to, czy w jego zbiorach znajdują się unikatowe czy mniej wyjątkowe eksponaty. Tylko wtedy pasja kolekcjonerska ma głębszy sens i wznosi się ponad samo gromadzenie przedmiotów.





Kolekcjonerstwo ma tyle źródeł, ile jest ludzkich historii – zbieranie pamiątek przeszłości jedni zaczynają wcześnie, inni dochodzą do tego po latach, dla jednych to szczęście, dla innych przekleństwo. Oczywiście nie każdego dotyka ono w takim samym stopniu, są różne odcienie tej aktywności. W naszym przypadku ziarno

padło na żyzny grunt, a realizacja tej pasji przynosi nam wielką radość.

Myśl o pewnej formie udostępnienia zbiorów towarzyszyła nam od dawna. Zdobywając nowy przedmiot, myśleliśmy, jakby to było wspaniale, gdyby inni również mogli go zobaczyć. Chcieliśmy podzielić się szerzej naszymi fascynacjami będącymi częścią naszego życia. Staje się to możliwe tutaj, w Wieliczce, na Zamku Żupnym, w miejscu nieprzypadkowym, bo tak bliskim kolebce naszych pasji: naszemu rodzinnemu domowi w Fałkowicach koło Gdowa.

[...] Szczególne miejsce w naszych zbiorach zajmują przedmioty z ciekawą proweniencją: osobiste pamiątki należące kiedyś do znanych osób oraz przedmioty przypominające o tych ludziach. Rzecz, o której wiemy, do kogo należała i że była kiedyś w jego rękach, wzbudza niezwykle emocje. Można wtedy poczuć, jakby przebywało się w jego towarzystwie – tworzy się wówczas szczególny rodzaj więzi. Przechowywanie tak wyjątkowych rzeczy jest także pielęgnowaniem pamięci o tych często nietuzinkowych postaciach z przeszłości. Stare przedmioty mają w sobie jakąś inną od współczesnych siłę, mówi się, że przedmioty mają duszę. W dzisiejszym świecie otaczamy się przedmiotami bez duszy – wykonanymi masowo i jak najtaniej. Dawniej były one wytwarzane z myślą, by zachwycały swym pięknem, ale też, by cechowały



Józef Mehoffer, studium rękojeści szabli wz. 1917



się trwałością i użytecznością. Ambicją większości dawnych twórców było przede wszystkim jak najlepsze wykonanie swojej pracy. Dzięki temu ich dzieła cieszyły wiele pokoleń. Wytwory te – piękne, ale też trwałe i użyteczne, o które ludzie dbali, które szanowali – dotrwały do dziś. My stanowimy tylko ogniwo w łańcuchu ich historii. Takimi przedmiotami przyjemnie jest się otaczać i przyjemnie z nimi obcować na co dzień.

[...] Nasz zbiór jest żywy – z czasem jedne przedmioty muszą ustąpić miejsca innym, ponieważ poszerza się nasza wiedza, przybywa tematów i takie decyzje są niezbędne. Pojawiają się nowe olśnienia i historie, a zainteresowanie kolejną dziedziną skutkuje wzbogaceniem zbioru o nowy przedmiot. Każde z nas ma swoje ulubione tematy i na nich skupia się mocniej, lecz wszystkie zgromadzone przedmioty cieszą nas oboje tak samo. Oboje znamy ich tajemnice, więc wszystkie są po prostu nasze.

Mamy nadzieję, że Państwo też znajdą na tej wystawie coś, co ucieszy Państwa oczy, wzbudzi jakąś emocję, wywoła zadumę, a może stanie się załączkiem nieopowiedzianej jeszcze historii.



Pruskie i niemieckie godła na wojskowe nakrycia głowy, 1840–1918

POPULARYZACJA DZIEJÓW UZBROJENIA I WOJSKOWOŚCI W INTERNECIE.**PROJEKT TOMASZA I EWY ŚWIĄTKOWSKICH – CIĄG DALSZY (ODC. 5–8)**

W poprzednim numerze podaliśmy odnośniki do pierwszych czterech odcinków nowego podcastu historycznego, prowadzonego przez naszego członka kol. Tomasza Świątkowskiego wraz z małżonką Ewą. Projekt realizowany jest za pośrednictwem portalu MILMAG The Military Magazine (MILMAG Historia) i dotyczy różnych zagadnień z dziejów dawnej broni i wojskowości. Od ostatniej publikacji Biuletynu ukazały się kolejne trzy odcinki, do których odnośniki znajdziecie Państwo poniżej (można odsłuchać za pośrednictwem serwisów *YouTube* oraz *Spotify*):

**ODC. 5 WOJSKA I RZECZYPOSPOLITEJ W XVI I XVII WIEKU, CZ. 1**(link: <https://milmag.pl/wojska-i-rzeczpospolitej-w-xvi-i-xvii-wieku-cz-1/>)**ODC. 6 WOJSKA I RZECZYPOSPOLITEJ W XVI I XVII WIEKU, CZ. 2**(link: <https://milmag.pl/wojska-i-rzeczpospolitej-w-xvi-i-xvii-wieku-cz-2/>)**ODC. 7 DLACZEGO PIERWSZA WOJNA ŚWIATOWA STAŁA SIĘ TAK KRWAWA?**(link: <https://milmag.pl/dlaczego-pierwsza-wojna-swiatowa-stala-sie-tak-krwawa/>)**ODC. 8 OBLĘŻENIE JASNEJ GÓRY 1655 – SIENKIEWICZ CONTRA(?) HISTORIA**(link: <https://milmag.pl/novoroczny-odcinek-specjalny-oblezenie-jasnej-gory-1655-sienkiewicz-contra-historia/>)**ZACHĘCAMY DO ŚLEDZENIA KOLEJNYCH PRODUKCJI!**

ANTYKWARIAT MILITARNY PANA TOMASZA OTRĘBSKIEGO W MEDIACH

W lutym tego roku w serwisie *YouTube* na kanale *Pasjonaci*, gdzie zamieszczane są filmy o ludziach mających wykraczające poza przeciętność pasje i zainteresowania, jak również odznaczają się dużą wiedzą w swoim obszarze, ukazał się odcinek poświęcony bronioznawczej pasji Pana Tomasza Otrębskiego. Pan Tomasz od wielu lat jest członkiem Stowarzyszenia, antykwariuszem i kolekcjonerem, a swoje zbiory chętnie udostępnia zainteresowanym, o czym przekonałem się w ubiegłym roku podczas jednej z wizyt ze studentami kierunku historia. Swoją działalność opiera na prowadzonym przez siebie antykwariacie, jak również niewielkim, lecz bogatym w ciekawe i cenne zbiory muzeum, które założył wraz z powołaną do życia w 1988 roku Fundacją im. Tadeusza Kościuszki. Jej celem jest badanie, upamiętnianie i popularyzacja dziejów polskiej wojskowości (zachęcam do zapoznania się ze stroną internetową [Fundacji](#), obecnej także w mediach społecznościowych: [Facebook](#)).

Film pod chwytliwym tytułem *CZŁOWIEK, KTÓRY PROWADZI SKLEP DLA POSZUKIWACZY HISTORYCZNYCH SKARBÓW* można zobaczyć pod niniejszym adresem: [LINK](#).



Z ARCHIWUM STOWARZYSZENIA MIŁOŚNIKÓW DAWNEJ BRONI I BARWY

ROK 1957

Uwaga redakcyjna – występujące w dokumentach błędy i archaizmy poprawiono lub zaktualizowano do współczesnej ortografii. Niektóre, oczywiste skróty rozwinęto bez zaznaczenia, uzupełnienia podano w nawiasach kwadratowych, wtrącenia zasygnalizowano znakami: ^{a-a}, ^{b-b}, itd. Objasnienia natomiast zawarto w przypisach dolnych. Aby zapoznać się szerzej z dziejami Stowarzyszenia odsyłamy do jubileuszowego tomu „Studiów do Dziejów Dawnego Uzbrojenia i Ubioru Wojskowego” 11 (1997), wydanego z okazji czterdziestej rocznicy jego powołania.

WYBÓR PIERWSZEGO ZARZĄDU KOŁA MIŁOŚNIKÓW DAWNEJ BRONI I BARWY

Koło Miłośników
Dawnej Broni i Barwy
Stow. zarejestr.

Kraków, dnia 24 maja 1957 r.

L.12.1/57
do L.S.2-17/57

Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej
Wojew. Zarząd Spraw Wewnętrznych
w Krakowie.

Zgodnie z postanowieniem art.23 prawa o Stowarzyszeniach
zawiadamiamy, że na Walnym Zebraniu organizacyjnym członków-
założycieli, odbytym w dniu 11 maja br., wybrano Zarząd Koła
w składzie 5 osób bez zastępców stosownie do chwilowej ilości
członków. W skład Zarządu weszli:

Prezes	- Prof.Dr.Bocheński Zbigniew, V.Dyr.Muz.Narod. zam.Kraków, ul.Anczyca 9/1
V.Prezes	- Dr.Jakubowski Tadeusz, Adwokat zam.Kraków, ul.Siemiradzkiego 19/3
Sekretarz	- Benda Jan, emeryt PKP zam.Kraków, ul.Siemiradzkiego 17/3
Skarbnik	- Mgr.Grabowska Irena, Asyst.Muz.Narod. zam.Kraków, ul.Długa 4/5
Czl.Zarządu	- Mgr.Żygulski Zdzisław, St.Adj.Muz.Narod. zam.Kraków, ul.Smoleńsk 38/5

Siedziba Koła znajduje się przy Dyrekcji Muzeum narodowego
w Krakowie, ul.Manif.Lipcowego 12, Sekretariat przy ul.Siemir-
adzkiego 17/3.

Sekretarz
Jan Benda

Prezes
z.p. Irena Grabowska
członek Zarządu

Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej
w Krakowie
Wojewódzki Zarząd Spraw Wewnętrznych
Wydział Społeczno-Administracyjny
24/5. 17/57



Kraków, dnia 24 maja 1957 r.

Koło Miłośników
Dawnej Broni i Barwy
Stowarzyszenie zarejestrowane
L. dz. 1/57
do L. S.2–17/57

Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej Wojewódzkiej.
Zarząd Spraw Wewnętrznych w Krakowie

Zgodnie z postanowieniem art. 23 prawa o Stowarzyszeniach¹ zawiadamiamy, że na Walnym Zebraniu organizacyjnym członków-założycieli, odbytym w dniu 11 maja br., wybrano Zarząd Koła w składzie 5 osób bez zastępców stosownie do chwilowej ilości członków. W skład Zarządu weszli:

Prezes	Prof. dr Bocheński Zbigniew. Wicedyrektor Muzeum Narodowego, zam. Kraków, ul. Anczyca 9/1
Wiceprezes	Dr Jakubowski Tadeusz. Adwokat, zam. Kraków, ul. Siemiradzkiego 19/3
Sekretarz	Benda Jan, emeryt PKP, zam. Kraków, ul. Siemiradzkiego 17/3
Skarbnik	Mgr Grabowska Irena, Asystent w Muzeum Narodowym, zam. Kraków, ul. Długa 4/5
Członek Zarządu	Mgr Żygulski Zdzisław, Starszy Adiunkt w Muzeum Narodowym, zam. Kraków, ul. Smoleńsk 38/5

Siedziba Koła znajduje się przy Dyrekcji Muzeum Narodowego w Krakowie, ul. Manifestu Lipcowego 12². Sekretariat przy ul. Siemiradzkiego 17/3.

Sekretarz	Prezes
(-) Jan Benda	(-) z p. Irena Grabowska członek Zarządu

¹ Koło zostało formalnie zatwierdzone 20 kwietnia 1957 r.

² Chodzi o Pałac Czapskich, oddział Muzeum Emeryka Hutten-Czapskiego, ob. przy ul. Józefa Piłsudskiego 12.



MUZEUM WOJSKA POLSKIEGO
WARSZAWA, AL. JERUZOLIMSKIE 3
TELEFONY: Nr 8-60-83, 8-85-99, 8-16-02

Warszawa, dnia 31.07. 1957r.

Nr. 829-

Zarząd
Koła Miłośników
Dawnej Broni i Barwy
Przy Muzeum Narodowym w Krakowie

ul. Siemiradzkiego 17

Zawiadomienie o zorganizowaniu Koła Miłośników
Dawnej Broni i Barwy przy Muzeum Narodowym w Krakowie przyjęliśmy
w Muzeum Wojska Polskiego z prawdziwą przyjemnością.

Pragniemy wyrazić radość, że równoległe z pracami
Muzeum W.P. będą prowadzone prace i badania przez miłośników
dawnej broni i barwy. Z pewnością wniosą one wiele cennego
materiału w dziedzinę muzealnictwa wojskowego.

Muzeum W.P. będzie sobie wysoce cenić utrzymywanie
stałego kontaktu z Kołem, prosząc jednocześnie o zarezerwowanie
prenumeraty 2 egzemplarzy biuletynu Koła. Przy okazji informuję,
że Muzeum W.P. zamierza w przyszłym roku wznowić wydawanie
czasopisma "Broń i Barwa", które zakresem swym będzie obejmo-
wać zagadnienia nie tylko dawnego uzbrojenia i umundurowania,
lecz również nowsze zagadnienia z tego zakresu aż do okresu
II wojny światowej włącznie.

Od kolektywu pracowników Muzeum W.P. i od siebie
osobiście składam serdeczne życzenia jaknajpomyślniejszego
rozwoju Waszego Stowarzyszenia.

Wydrukowano w 2 egz.

wyk. AC, druk. TK

nr. 829

DYREKTOR
Muzeum Wojska Polskiego

Kazimierz Konieczny, ptk



Warszawa, dnia 31.07.1957 r.

Nr 829

Zarząd Koła Miłośników Dawnej Broni i Barwy

Przy Muzeum Narodowym w Krakowie, ul. Siemiradzkiego 17

Zawiadomienie o zorganizowaniu Koła Miłośników Dawnej Broni i Barwy przy Muzeum Narodowym w Krakowie przyjęliśmy w Muzeum Wojska Polskiego z prawdziwą przyjemnością.

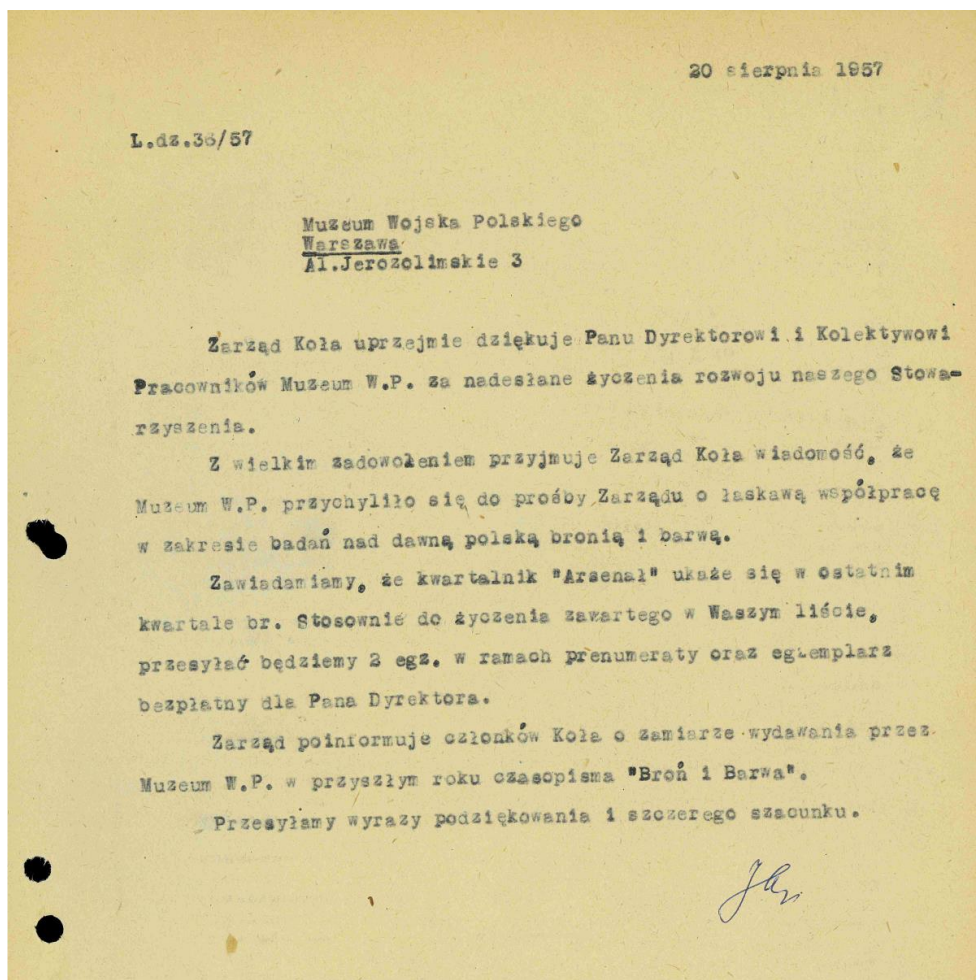
Pragniemy wyrazić radość, że równoległe z pracami Muzeum W. P. będą prowadzone prace i badania przez miłośników dawnej broni i barwy. Z pewnością wniosą one wiele cennego materiału w dziedzinę muzealnictwa wojskowego.

Muzeum W. P. będzie sobie wysoce cenić utrzymanie stałego kontaktu z Kołem, prosząc jednocześnie o zarezerwowanie prenumeraty dwóch egzemplarzy biuletynu Koła. Przy okazji informuję, że Muzeum W. P. zamierza w przyszłym roku wznowić wydawanie czasopisma „Broń i Barwa”, które zakresem swym będzie obejmować zagadnienia nie tylko dawnego uzbrojenia i umundurowania, lecz również nowsze zagadnienia z tego zakresu, aż do okresu II wojny światowej włącznie.

Od kolektywu pracowników Muzeum W. P. i od siebie osobiście składam serdeczne życzenia jak najpomyślniejszego rozwoju Waszego Stowarzyszenia.

Dyrektor Muzeum Wojska Polskiego

(-) Kazimierz Konieczny, płk



20 sierpnia 1957

L. dz. 36/57

Muzeum Wojska Polskiego

Warszawa, Al. Jerozolimskie 3

Zarząd Koła uprzejmie dziękuje Panu Dyrektorowi i Kolektywowi Pracowników Muzeum W. P. za nadesłane życzenia rozwoju naszego Stowarzyszenia.

Z wielkim zadowoleniem przyjmuje Zarząd Koła wiadomość, że Muzeum W. P. przychyliło się do prośby Zarządu o łaskawą współpracę w zakresie badań nad dawną polską bronią i barwą.

Zawiadamiamy, że kwartalnik „Arsenal” ukaże się w ostatnim kwartale br. Stosownie do życzenia zawartego w Waszym liście, przesyłać będziemy 2 egzemplarze w ramach prenumeraty oraz egzemplarz bezpłatny dla Pana Dyrektora.

Zarząd poinformuje członków Koła o zamiarze wydawania przez Muzeum W. P. w przyszłym roku czasopisma „Broń i Barwa”.

Przesyłamy wyrazy podziękowania i szczerego szacunku.



„COMEDIE” W KRAKOWIE



Przyjęcie u konsula francuskiego

Podróż „Comedie Francaise” po Polsce była nie tylko świętem dla miłośników teatru, ale także okazją dla bardzo miłych spotkań aktorów, dziennikarzy, i. Jak się to mówi, „świata artystycznego” z francuskimi gośćmi. Podobnie, było w Krakowie (patrz zdjęcie powyżej), gdzie przy-

jęcie u konsula Francji pana van Ghele upłynęło w serdecznej atmosferze. Jak najwięcej takich od-wiedzin i spotkań, aby tradycyjna przyjaźń między naszymi narodami mogła zmienić się także w przyjaźń i sympatię między poszczególnymi obywatelami obu krajów! (Top.)

Przed przedstawieniem konsul częstuje aktorów kieliskiem koniaku (fot. Węglowski)

Zamknięcie konkursu
* * *

„SZCZĘŚLIWE DWUZŁOTÓWKI”

Możemy już ostatecznie zakończyć nasz konkurs pod nazwą SZCZĘŚLIWE DWUZŁOTÓWKI. Po wylosowaniu trzech spośród 163 nadesłanych kuponów, o czym pisaliśmy w

— Janina GĄSIOROWSKA z Tarnowa miała dwuzłotówkę nr CL 2220002,

— Bronisław CHROBAK z Katowic: BX 2000002,

— Zofia MAJEROWICZ z Krakowa: BR 0220000.

Szczęśliwi posiadacze tych dwuzłotówek odebrali już z naszej

redakcji piękne radiodiodbiorniki TESLA-OPERA.



RÓŻNE są koniki, pasjonujące ludzi. Dla znawców i zbieraczy starej broni i mundurów i za ich inicjatywą, zawiązało się w Krakowie KOŁO MIŁOSNIKÓW DAWNEJ BRONI I BARWY przy Muzeum Narodowym z siedzibą sekretariatu przy ul. Siemiradskiego 17/3. Koło to, obejmujące całą Polskę

stawia sobie za cel zbieranie i prowadzenie badań nad orężem i ubiorami wojskowymi od czasów najdawniejszych do końca XIX w. Inicjatorzy i pierwsi członkowie Koła czekają na dalsze zgłoszenia: naukowców, zbieraczy i wszystkich tych, którym sprawy te interesują. (Pol. Rostworowski)



PO RAZ PIERWSZY

w Polsce odbędzie się wielki międzynarodowy turniej tańca towarzyskiego. Rzecz dokona się w Krakowie, w czasie „Dni” tego miasta, a jeśli chodzi o tzw. zestaw nazwisk, to będzie niewątpliwie... najpoważniejszą imprezą całego krakowskiego festiwalu. Która bowiem dziedzińska artystyczna może poszczycić się w Krakowie udziałem mistrzowskich par Anglii, Belgii, Niemiec, Danii, Czechosłowacji itd.? Niewątpliwie — tylko tańc. Turniejowy „mistrz ceremonii” prof. Marian Wierczyński osobiście nawiązał rozliczne kontakty i w rezultacie całość doprowadził do ciekawego poziomu.

Jak wiadomo, w tańcu towarzyskim są — jak i w sporcie — zawodowcy i amatorzy. Z zawodowców przybędzie do Polski mistrzowska para Belgii: Betty i Paul Dormee, którzy swego czasu zdobyli mistrzostwo świata w rumbie. To jasne, iż nie wezmą oni udziału w samym turnieju — szanse byłyby nierówne — lecz uczestniczyć w nim będą jako jurorzy, a przy okazji wykonają szereg tańców pokazowych... Turniej przewidziany jest

na 2 dni. W pierwszym — kandydaci do nagród tańczyć będą tzw. konkurencje klasyczne, a Belgowie zademonstrują tańce Ameryki Łacińskiej. W drugim dniu — odwrotnie. Zawodowcy pokazują walca, fox-trotta, quick-stepsa itd., uczestnicy turnieju męczą się nad rumbą i sambą. Przewidziany jest także — pierwszy w Polsce — pokaz calypso. Jak widać — pomysiano o wszystkim.

Turniej krakowski stanie się również pewnym sprawdzianem formy naszych tancerzy-amatorów, którzy do-tychczas nie mieli okazji do bezpośrednich spotkań z

tzw. ekstraklasą, a których już wkrótce czekają dwie wielkie imprezy międzynarodowe: udział w turnieju tanecznym na Festiwalu w Moskwie (do którego zakwalifikowano cztery pary z kursów prof. Wierczyńskiego) oraz w Amatorskich mistrzostwach Europy w Staatsbad Norderney (NRF). Trochę się więc sprawa „roztańczyła”.

Na zdjęciach zamieszcza-amy czołowe amatorskie pary taneczne Europy. U góry: mistrzowska para NRF Luginbühl-Köhler. U dołu po lewej: Betty i Paul Dormee (przyjeżdżają do Krakowa!), po prawej: świetna para duńska Helge Timmerman — Mona Nordhøek.



Różne są koniki, pasjonujące ludzi. Dla znawców i zbieraczy starej broni i mundurów i za ich inicjatywą zawiązało się w Krakowie Koło Miłośników Dawnej Broni i Barwy przy Muzeum Narodowym z siedzibą sekretariatu przy ul. Siemiradzkiego 17/3. Koło to, obejmujące całą Polskę, stawia sobie za cel zbieranie i prowadzenie badań nad orężem i ubiorami wojskowymi od czasów najdawniejszych do końca XIX wieku. Inicjatorzy i pierwsi członkowie Koła czekają na dalsze zgłoszenia: naukowców, zbieraczy i wszystkich tych, których sprawy te interesują.

(Fot. [Marek?] Rostworowski)

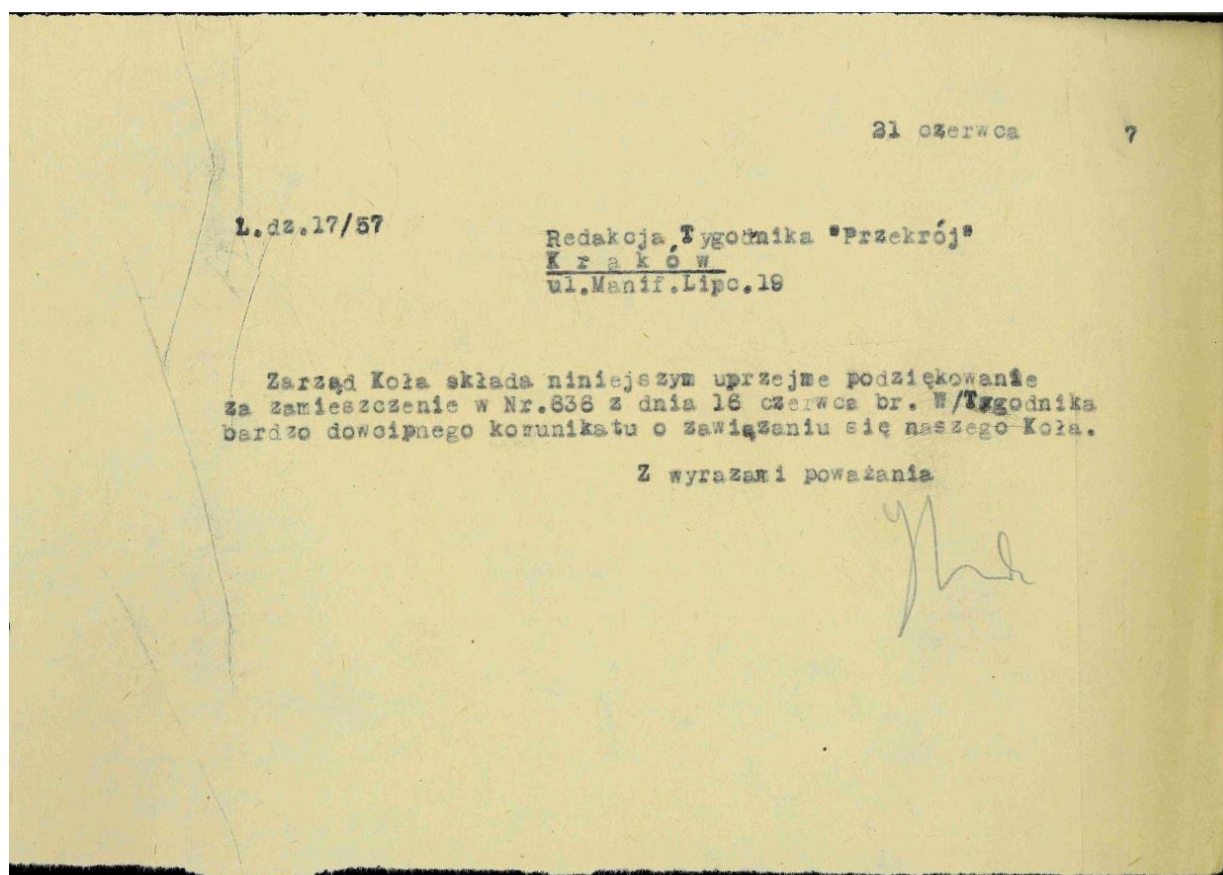


ROZNE są koniki, pasjonujące ludzi. Dla znawców i zbieraczy starej broni i mundurów i za ich inicjatywą zawiązało się w Krakowie KOŁO MIŁOŚNIKÓW DAWNEJ BRONI I BARWY przy Muzeum Narodowym z siedzibą sekretariatu przy ul. Siemiradzkiego 17/3. Koło to, obejmujące całą Polskę

stawia sobie za cel zbieranie i prowadzenie badań nad orężem i ubiorami wojskowymi od czasów najdawniejszych do końca XIX w. Inicjatorzy i pierwsi członkowie Koła czekają na dalsze zgłoszenia: naukowców, zbieraczy i wszystkich tych, których sprawy te interesują. (Fot. Rostworowski)

Komentarz – odpowiedź na komunikat w „Przekroju” okazała się bardzo pozytywna. Już od końca czerwca, poza członkami zapraszanyymi przez Zarząd Koła, zaczęły napływać wnioski o przyjęcie od osób, które o narodzinach nowego towarzystwa dowiedziały się z prasy. Do takich należeli: Józef Dryla z Przeworska (L. dz. 18/57), inż. Mieczysław Świda z Sandomierza (20/57), artysta Stefan Pajęczkowski z Poznania (21/57), mgr inż. Jerzy Brandysiewicz z Warszawy (22/57), adw. Andrzej Woźnicki z Poznania (27/57), Jan Minkiewicz z Legnicy (32/57) i in.





21 czerwca [1957]

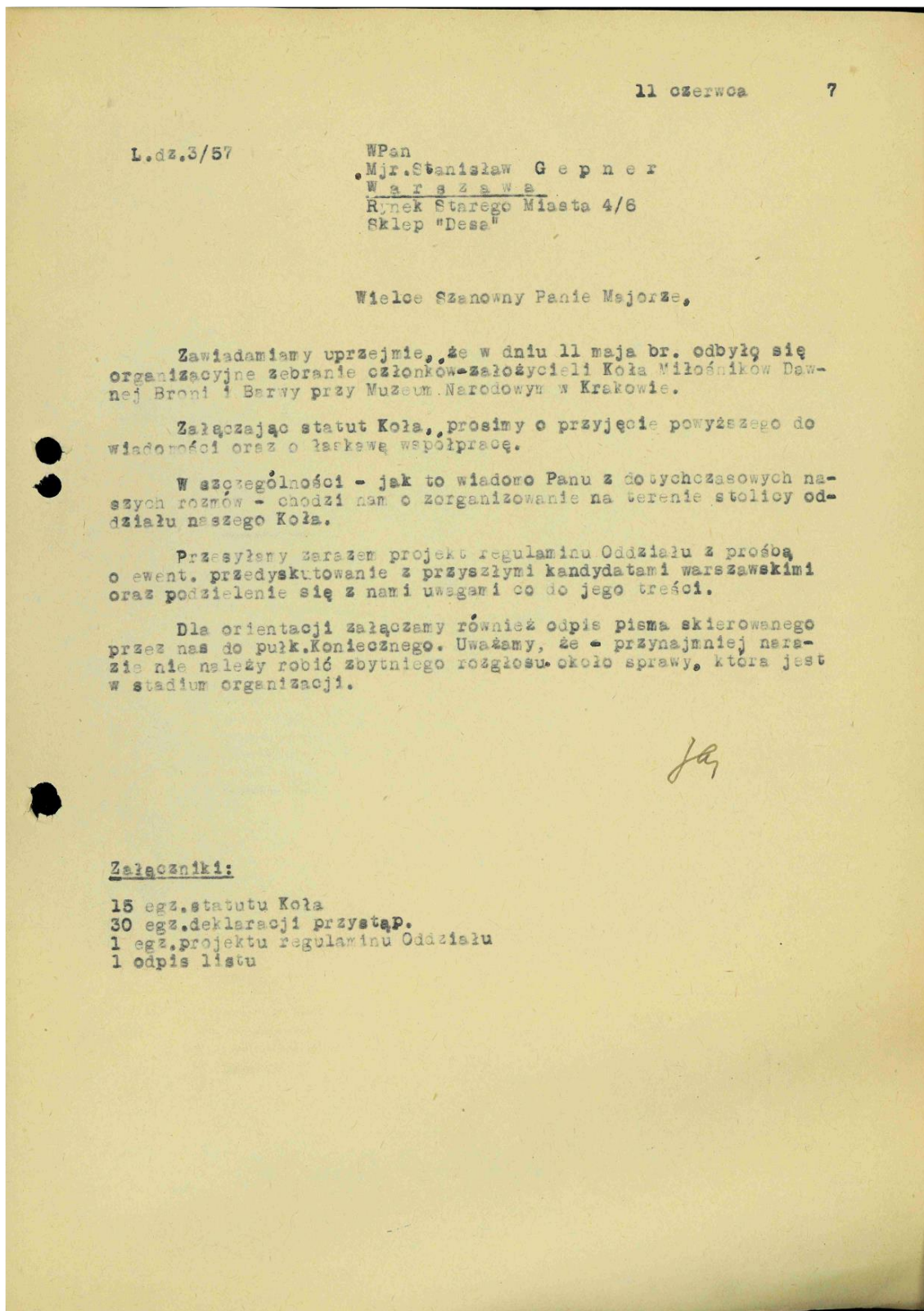
L. dz. 17/57

Redakcja Tygodnika „Przekrój”
Kraków, ul. Manifestu Lipcowego 19

Zarząd Koła składa niniejszym uprzejme podziękowanie za zamieszczenie w Nr. 636 z dnia 16 czerwca br. „Tygodnika” bardzo dowcipnego komunikatu [podkr. MCh] o zawiązaniu się naszego Koła.

W SPRAWIE POWOŁANIA ODDZIAŁÓW:

STOLECZNEGO, ŁÓDZKIEGO, WROCŁAWSKIEGO I POZNAŃSKIEGO



11 czerwca [1957]

L. dz. 3/57

Wielmożny Pan

Mjr. Stanisław Gepner

Warszawa, Rynek Starego Miasta 4/6

Sklep „Desa”

Wielce Szanowny Panie Majorze,

Zawiadamiamy uprzejmie, że w dniu 11 maja br. odbyło się organizacyjne zebranie członków-założycieli Koła Miłośników Dawnej Broni i Barwy przy Muzeum Narodowym w Krakowie.

Załączając statut Koła, prosimy o przyjęcie powyższego do wiadomości oraz o łaskawą współpracę.

W szczególności, jak to wiadomo Panu z dotychczasowych naszych rozmów, chodzi nam o zorganizowanie na terenie stolicy oddziału naszego Koła.

Przesyłamy zarazem projekt regulaminu Oddziału z prośbą o ewentualne przedyskutowanie z przyszłymi kandydatami warszawskimi oraz podzielenie się z nami uwagami co do jego treści.

Dla orientacji załączamy również odpis pisma skierowanego przez nas do pułk. Koniecznego. Uważamy, że przynajmniej na razie nie należy robić zbytniego rozgłosu około sprawy, która jest w stadium organizacji.

11 czerwca 7

L.dz.4/57

WPan
 Do gent. Dr. Andrzej N a d o l s k i
Ł o d ź
 Pl. Wolności 14
 Instytut Kultury Materialnej

Członkowie-założyciele Koła Miłośników Dawnej Broni i Barwy
 na walnym zebraniu organizacyjnym w dniu 11 maja 1957 r. postanowili
 zaprosić Szan. Pana Doktora do swego grona jako członka zwyczajnego
 z uwagi na Jego zainteresowania stanowiące zakres działalności Koła.

Zarząd Koła zwraca się z uprzejmą prośbą o zorganizowanie
 Oddziału Łódzkiego Koła Miłośników Dawnej Broni i Barwy na zasadach
 określonych § 8 statutu Koła.

Po pozyskaniu odpowiedniej ilości członków z terenu łódzkiego
 z pośród naukowców i zbieraczy prosimy o przedłożenie ich listy
 wraz z podpisanymi deklaracjami przystąpienia i z dokładnym poda-
 niem przy każdym nazwisku zakresu zainteresowania.

W oczekiwaniu łaskawej odpowiedzi, kreślimy się
 z wyrazami należnego poważania

załączniki:

15 egz. statutu Koła
 30 szt. deklaracji
 1 egz. projektu zasad organ.

Ja



11 czerwca [1957]

L. dz. 4/57

Wielmożny Pan

Docent Dr Andrzej Nadolski

Łódź, Pl. Wolności 14

Instytut Kultury Materialnej

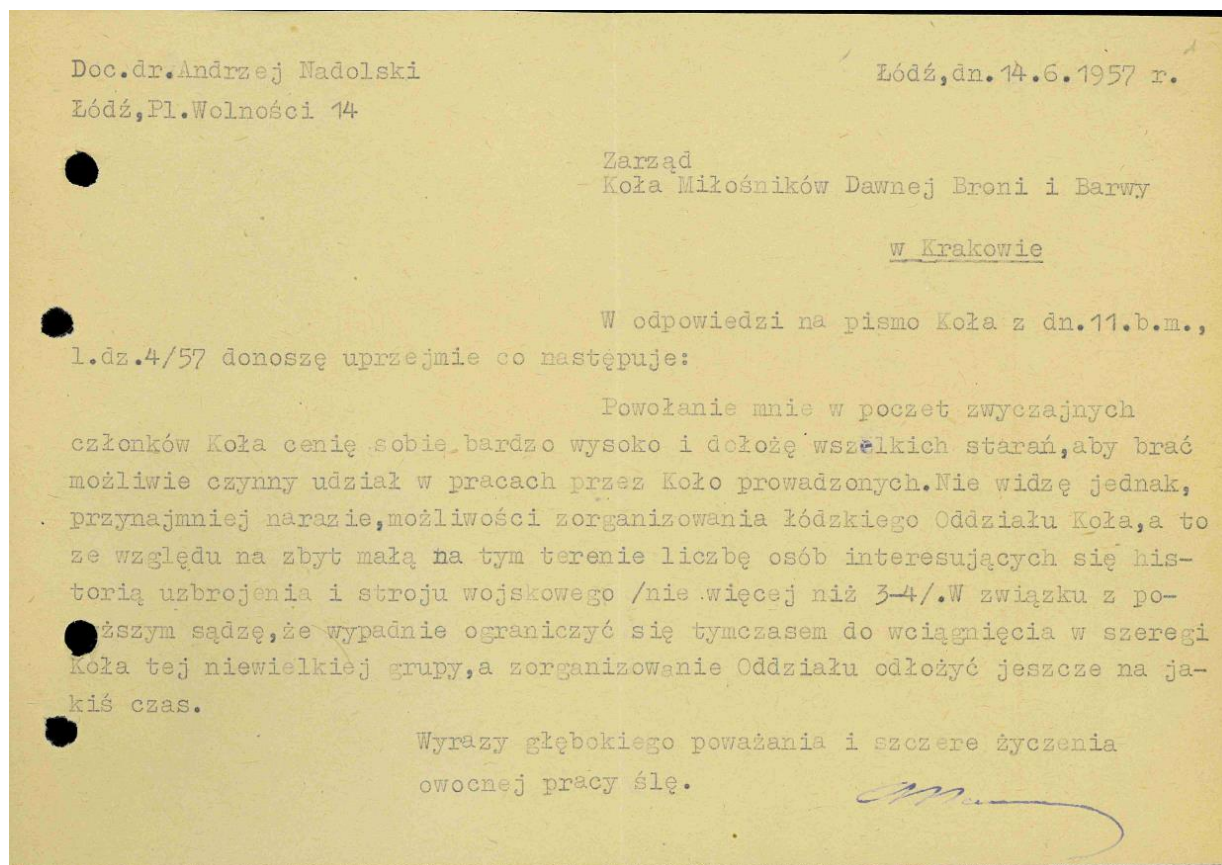
Członkowie-założyciele Koła Miłośników Dawnej Broni i Barwy na walnym zebraniu organizacyjnym w dniu 11 maja 1957 r. postanowili zaprosić Szanownego Pana Doktora do swego grona jako członka zwyczajnego z uwagi na Jego zainteresowania stanowiące zakres działalności Koła.

Zarząd Koła zwraca się z uprzejmą prośbą o zorganizowanie Oddziału Łódzkiego Koła Miłośników Dawnej Broni i Barwy na zasadach określonych paragrafem 6 statutu Koła³.

Po pozyskaniu odpowiedniej ilości członków z terenu łódzkiego spośród naukowców i zbieraczy prosimy o przedłożenie ich listy wraz z podpisanymi deklaracjami przystąpienia i z dokładnym podaniem przy każdym nazwisku zakresu zainteresowania.

W oczekiwaniu łaskawej odpowiedzi, kreślimy się z wyrazami należnego poważania.

³ „W miejscowościach poza siedzibą Koła, w którym ilość członków osiągnie liczbę 15, może Zarząd Koła utworzyć miejscowy Oddział, określając zakres jego prac i obowiązków”. Cały statut zob. „Studia do Dziejów Dawnego Uzbrojenia i Ubioru Wojskowego”, 11 (1997), s. 103–108.



Łódź, dn. 14.6.1957 r.

Doc. dr Andrzej Nadolski

Łódź, Pl. Wolności 14

Zarząd Koła Miłośników Dawnej Broni i Barwy w Krakowie

W odpowiedzi na pismo Koła z dn. 11 bm. L. dz. 4/57 donoszę uprzejmie co następuje.

Powołanie mnie w poczet zwyczajnych członków Koła cenię sobie bardzo wysoko i dołożę wszelkich starań, aby brać możliwie czynny udział w pracach przez Koło prowadzonych. Nie widzę jednak, przynajmniej na razie, możliwości zorganizowania łódzkiego Oddziału Koła, a to ze względu na zbyt małą na tym terenie liczbę osób interesujących się historią uzbrojenia i stroju wojskowego (nie więcej niż 3-4). W związku z powyższym sądzę, że wypadnie ograniczyć się tymczasem do wciągnięcia w szeregi Koła tej niewielkiej grupy, a zreorganizowanie Oddziału odłożyć jeszcze na jakiś czas.

Wyrazy głębokiego poważania i szczere życzenia owocnej pracy ślę.



11 czerwca 7

L.dz.5/57

WPen1
Dr.Sarnowska Wanda
W r o c ł ą w
Plac Wojewódzki 5
Muzeum Śląskie

Członkowie-założyciele Koła Miłośników Dawnej Broni i Barwy na walnym zebraniu organizacyjnym w dniu 11 maja 1957 r. postanowili zaprosić Szan.Panią Doktor do swego grona jako członka zwy-
czajnego z uwagi na Jej zainteresowania stanowiące zakres działal-
ności Koła.

Zarząd Koła zwraca się z uprzejmą prośbą o zorganizowanie Oddziału Wrocławskiego Koła Miłośników Dawnej Broni i Barwy na zasadach określonych § 6 statutu Koła.

Po pozyskaniu odpowiedniej ilości członków z terenu wrocławskie-
go z pośród naukowców i zbieraczy prosimy o przedłożenie ich listy
wraz z podpisanymi deklaracjami przystąpienia i z dokładnym poda-
niem przy każdym nazwisku zakresu zainteresowania.

W oczekiwaniu łaskawej odpowiedzi, kreślimy się

Z wyrazami należnego poważania

załączniki:

15 egz.statutu Koła
30 szt.deklaracji
1 egz.projektu zasad organ.

ja

11 czerwca [1957]

L. dz. 5/57

Wielmożna Pani

Dr Sarnowska Wanda

Wrocław, Plac Wojewódzki 5

Muzeum Śląskie

Członkowie-założyciele Koła Miłośników Dawnej Broni i Barwy na walnym zebraniu organizacyjnym w dniu 11 maja 1957 r. postanowili zaprosić Szanowną Panią Doktor do swego grona jako członka zwyczajnego z uwagi na Jej zainteresowania stanowiące zakres działalności Koła.

Zarząd Koła zwraca się z uprzejmą prośbą o zorganizowanie Oddziału Wrocławskiego Koła Miłośników Dawnej Broni i Barwy na zasadach określonych paragrafem 6 statutu Koła.

Po pozyskaniu odpowiedniej ilości członków z terenu wrocławskiego spośród naukowców i zbieraczy prosimy o przedłożenie ich listy wraz z podpisanymi deklaracjami przystąpienia i z dokładnym podaniem przy każdym nazwisku zakresu zainteresowania.

W oczekiwaniu łaskawej odpowiedzi, kreślimy się z wyrazami należnego poważania.



Wrocław, dnia 23.IX.1957r

Do

Zarządu Koła Miłośników
DAWNEJ BRONI I BARWY

w K r a k o w i e

Uprzejmie podaję do wiadomości ,że odbyły się już dwa zebrania organizacyjne Oddziału Wrocławskiego .Na pierwszym 29.VI br postanowiliśmy przez okres letni (do zebrania jesiennego) zrobić propagandę wśród Wrocławian .W wyniku tej akcji zebraliśmy kilkanaście zgłoszeń .Na zebraniu w dniu 2I.IX br obecnych 7 osób uznało się za Komitet organizacyjny,którego przewodniczącym wybraliśmy p.Karola Stobieckiego .Dnia 20.X. br organizujemy zebranie ^{publiczne} otwarte, o którym już była zapowiedz w prasie .Wtedy przy większej ilości osób nastąpią wybory zarządu Oddziału ,a po uzyskaniu wszystkich podpisów prześlemy pełną listę członków oraz podpisane deklaracje.

Skład Komitetu organizacyjnego :

- 1.Karol Stobiecki , PWRN -Wydział Kultury
- 2.Wanda Sarnowska -Muzeum Śląskie -Wrocław
- 3.Zenon Bradke -PWRN -Urząd Konserwatorski
4. Ludwik Lech -ppłk -Oficerska Szkoła Piechoty
- 5.Juliusz Demel -Muzeum Śląskie -Wrocław
6. Jerzy Klinger płk D.Ow
- 7.Mikołaj Jakub-czyc -mjr -Oficerska Szkoła Wojsk Inżynieryjnych

oprócz tego deklaracje wypełnili:

- 8.Jan Kłossowicz
- 9.Krzysztof Eysymontt
- 10.Kazimierz Smutek
- 11.~~Mikołaj~~ Józef Piątek
- 12.Adam Więcek
- 13.Andrzej Galant
- 14.Józef Pilch
- 15.Tadeusz Zelenay

Zgłoszeni członkowie deklarują jednak składkę w wysokości 5zł, a nie 10 zł. Zdaje się ,że suma 120 zł rocznie odstraszyła naszych kandydatów z pierwszego zebrania w czerwcu ,gdyż wszyscy mamy wiele składek do płacenia .Czy byłoby to możliwe ? Obniżenie składki może naprawdę wpłynąć na zwiększenie ilości członków ,a przecież na tym nam zależy .Czy "Broń i Barwa " będą wychodzić ?
pozostaję z poważaniem

W Sarnowska

Wrocław, dn. 23 IX 1957 r.

Do Zarządu Koła Miłośników Dawnej Broni i Barwy w Krakowie

Uprzejmie podaję do wiadomości, że odbyły się już dwa zebrania organizacyjne Oddziału Wrocławskiego. Na pierwszym 29 VI br. postanowiliśmy przez okres letni (do zebrania jesienno) zrobić propagandę wśród Wrocławian. W wyniku tej akcji zebraliśmy kilkanaście zgłoszeń. Na zebraniu w dniu 21 IX br. obecnych siedem osób uznało się za Komitet organizacyjny, którego przewodniczącym wybraliśmy p. Karola Stobieckiego⁴. Dnia 20 X br. organizujemy zebranie ^aotwarte^a [słowo skreślone, i dopisek] ^bpubliczne^b, o którym już była zapowiedź w prasie. Wtedy przy większej ilości osób nastąpią wybory zarządu Oddziału, a po uzyskaniu wszystkich podpisów prześlemy pełną listę członków oraz podpisane deklaracje.

Skład Komitetu organizacyjnego:

1. Karol Stobiecki, PWRN⁵ – Wydział Kultury
2. Wanda Sarnowska, Muzeum Śląskie – Wrocław
3. Zenon Bradke, PWRN – Urząd Konserwatorski
4. Ludwik Lech, ppłk – Oficerska Szkoła Piechoty
5. Juliusz Demel, Muzeum Śląskie – Wrocław
6. Jerzy Klinger, płk – D. OW.
7. Mikołaj Jakubczyc, mjr – Oficerska Szkoła Wojsk Inżynieryjnych

Oprócz tego deklaracje wypełnili:

8. Jan Kłosowicz
9. Krzysztof Eysmont
10. Kazimierz Smutek
11. Józef Piątek
12. Adam Więcek
13. Andrzej Galant
14. Józef Pilch
15. Tadeusz Zelenay

Zgłoszeni członkowie deklarują jednak składkę w wysokości 5 zł, a nie 10 zł. Zdaje się, że suma 120 zł rocznie odstraszyła naszych kandydatów z pierwszego zebrania w czerwcu, gdyż wszyscy mamy wiele składek do opłacenia. Czy byłoby to możliwe? Obniżenie składki może naprawdę wpłynąć na zwiększenie ilości członków, a przecież na tym nam zależy. Czy „Broń i Barwa” będzie wychodzić? Pozostaję z poważaniem

(-) W[anda] Sarnowska

⁴ Biogram Karola Stobieckiego zob. *Środowiska Stowarzyszenia: Wrocław*, „Studia do Dziejów Dawnego Uzbrojenia i Ubioru Wojskowego”, 11 (1997), s. 204.

⁵ Tj. Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej.



11 czerwca

7

L.dz.6/57

WPani
Mgr.Hilczkowa Zofia
P o z n a n
Muzeum Archeologiczne

Członkowie-założyciele Koła Miłośników Dawnej Broni i Barwy na walnym zebraniu organizacyjnym w dniu 11 maja 1957 r. postanowili zaprosić Szan.Panią Magister do swego grona jako członka zwy-
czajnego z uwagi na Jej zainteresowania stanowiące zakres działal-
ności Koła.

Zarząd Koła zwraca się z uprzejmą prośbą o zorganizowanie Oddziału Poznańskiego Koła Miłośników Dawnej Broni i Barwy na za-
sadach określonych § 6 statutu Koła.

Po pozyskaniu odpowiedniej ilości członków z terenu poznańskie-
go z pośród naukowców i zbieraczy prosimy o przedłożenie ich listy
wraz z podpisanymi deklaracjami przystąpienia i z dokładnym podaniem
przy każdym nazwisku zakresu zainteresowania.

W oczekiwaniu łaskawej odpowiedzi, kreślimy się

Z wyrazami należnego poważania

Jh

załączniki :

15 egz.statutu Koła
30 szt.deklaracji
1 egz.projektu zasad organ.

11 czerwca [1957]

L. dz. 6/57

Wielmożna Pani

Mgr. Hilczerowa Zofia

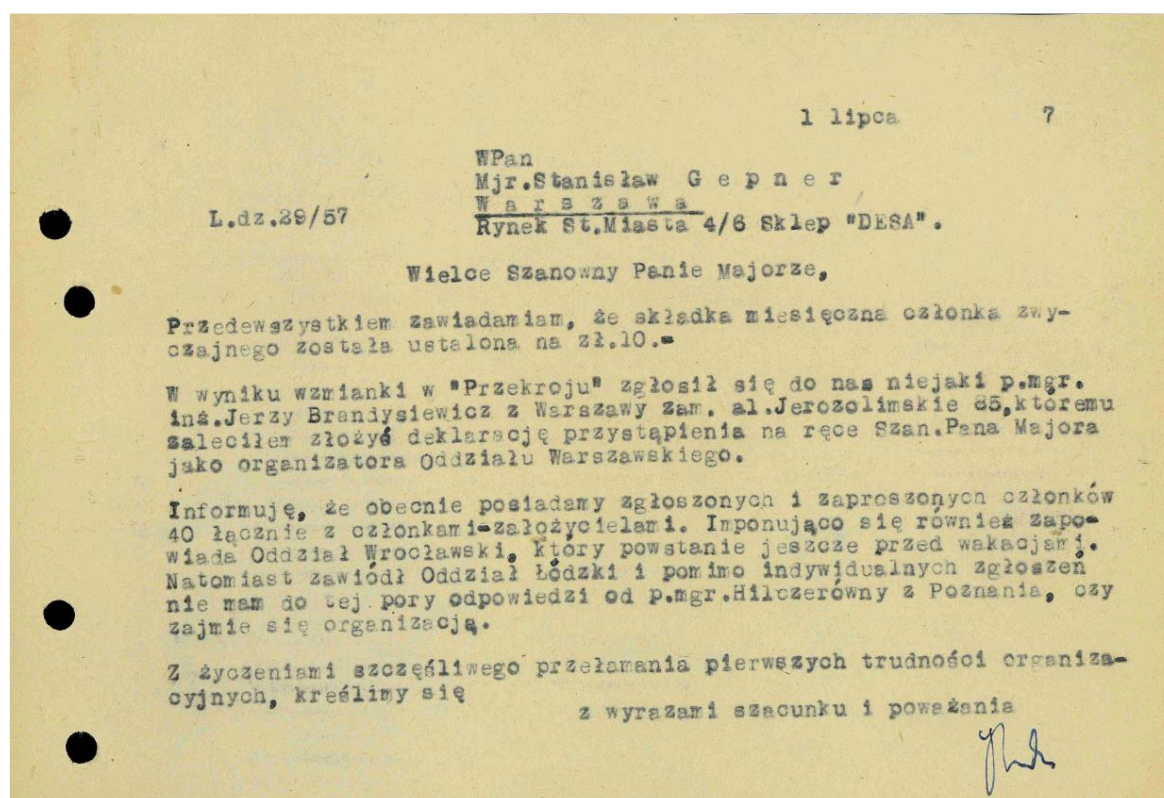
Poznań, Muzeum Archeologiczne

Członkowie-założyciele Koła Miłośników Dawnej Broni i Barwy na walnym zebraniu organizacyjnym w dniu 11 maja 1957 r. postanowili zaprosić Szanowną Panią Magister do swego grona jako członka zwyczajnego z uwagi na Jej zainteresowania stanowiące zakres działalności Koła.

Zarząd Koła zwraca się z uprzejmą prośbą o zorganizowanie Oddziału Poznańskiego Koła Miłośników Dawnej Broni i Barwy na zasadach określonych paragrafem 6 statutu Koła.

Po pozyskaniu odpowiedniej ilości członków z terenu poznańskiego spośród naukowców i zbieraczy prosimy o przedłożenie ich listy wraz z podpisanymi deklaracjami przystąpienia i z dokładnym podaniem przy każdym nazwisku zakresu zainteresowania.

W oczekiwaniu łaskawej odpowiedzi, kreślimy się z wyrazami należnego poważania.



1 lipca [1957]

L. dz. 29/57

Wielmożny Pan

Mjr. Stanisław Gepner [...]

Wielce Szanowny Panie Majorze,

Przede wszystkim zawiadamiam, że składka miesięczna członka zwyczajnego została ustalona na zł 10.

W wyniku wzmianki w „Przekroju” zgłosił się do nas niejaki p. mgr. Inż. Jerzy Brandysiewicz z Warszawy zamieszkały al. Jerozolimskie 85, któremu zaleciłem złożyć deklarację przystąpienia na ręce Szanownego Pana Majora jako organizatora Oddziału Warszawskiego.

Informuję, że obecnie posiadamy zgłoszonych i zaproszonych członków 40, łącznie z członkami-założycielami. Imponująco się również zapowiada Oddział Wrocławski, który powstanie jeszcze przed wakacjami. Natomiast zawiódł Oddział Łódzki i pomimo indywidualnych zgłoszeń nie mam do tej pory odpowiedzi od p. mgr Hilczerówny z Poznania, czy zajmie się organizacją.

Z życzeniami szczęśliwego przełamania pierwszych trudności organizacyjnych, kreślimy się z wyrazami szacunku i poważania.

**KORESPONDENCJA ZARZĄDU KOŁA W SPRAWACH CZŁONKOWSKICH I NAUKOWYCH
Z 1957 ROKU UKAŻE SIĘ W KOLEJNYM NUMERZE BIULETYNU.**

REKOMENDACJE I OGŁOSZENIA

PUBLIKACJE

Selektywny wybór publikacji z zakresu bronioznawstwa i dziedzin pokrewnych, które ukazały się w latach 2024–2025. Przyjęto układ alfabetyczny względem nazwisk autorów lub tytułów – w przypadku publikacji zbiorowych. Opisy pochodzą w większości ze stron wydawców, do których podano także linki.

Zanim jeszcze przejdziemy do prezentacji nowej literatury, prezentujemy komunikat. Pod koniec stycznia br. kolegium czasopisma „Muzealnictwo” ogłosiło nabór tekstów do 66 numeru, który w całości będzie poświęcony zagadnieniu – *Muzea i wojna*. Redakcja podaje:

Zespół redakcyjny wybierając temat przewodni bieżącego tomu – Muzea i wojna, zaprasza Autorów i Czytelników do dyskusji o wieloaspektowości wskazanej relacji, także w odniesieniu do teraźniejszych wyzwań. Artykuły zaakceptowane do publikacji będą zamieszczane w czasopiśmie w następujących działach: przegląd trendów, temat przewodni, studia i analizy, głosy praktyki, recenzje i noty, kronika. Temat główny numeru dopełnią więc inne teksty z zakresu muzealnictwa. Zachęcamy do pisania i kontaktu z Redakcją. Aktualna struktura czasopisma to bezpośrednie nawiązanie do rozwiązań przyjętych w jego najlepszych czasach, pozwalające na przedstawienie szerokiego spektrum wiedzy o współczesnym muzealnictwie.



Teksty będą publikowane w formie elektronicznej, w otwartym dostępie, na stronie internetowej www.rocznikmuzealnictwo.nim.gov.pl. „Muzealnictwo” znajduje się na liście czasopism punktowanych Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego (100 punktów).

Artykuły, w języku polskim lub angielskim, przygotowane zgodnie z zasadami publikacji dostępnymi na stronie internetowej rocznika ([LINK](#)), prosimy przysyłać do **4 maja br.** na adres sekretarza redakcji Marty Kocus mkocus@nim.gov.pl. Redakcja nie przyznaje wynagrodzenia za opublikowane teksty i zastrzega sobie prawo ich wyboru.

W imieniu „Muzealnictwa” zachęcamy do składania tekstów.

Więcej informacji pod niniejszym adresem:

<https://rocznikmuzealnictwo.nim.gov.pl/index.php/m>



Zarząd Oddziału Krakowskiego Stowarzyszenia zachęca wszystkich członków do śledzenia komunikatów o bieżących publikacjach i wydarzeniach branżowych z całego świata, które są regularnie publikowane w informatorze



ICOMAM

The Basiliscoe Mercury

(należy kliknąć w tytuł)

Bieżące numery (za okres październik 2024–marzec 2025):

- 436 (<https://icomam.mini.icom.museum/wp-content/uploads/sites/19/2024/11/Basiliscoe-436-3.pdf>)
- 437 (<https://icomam.mini.icom.museum/wp-content/uploads/sites/19/2024/11/Basiliscoe-437-1.pdf>)
- 438 (<https://icomam.mini.icom.museum/wp-content/uploads/sites/19/2024/12/Basiliscoe-438-1.pdf>)
- 439 (<https://icomam.mini.icom.museum/wp-content/uploads/sites/19/2024/12/Basiliscoe-439.pdf>)
- 441 (<https://icomam.mini.icom.museum/wp-content/uploads/sites/19/2025/01/Basiliscoe-441.pdf>)
- 442 (<https://icomam.mini.icom.museum/wp-content/uploads/sites/19/2025/02/Basiliscoe-442.pdf>)
- 443 (<https://icomam.mini.icom.museum/wp-content/uploads/sites/19/2025/03/Basiliscoe-443-1.pdf>)
- 444 (<https://icomam.mini.icom.museum/wp-content/uploads/sites/19/2025/03/Basiliscoe-444.pdf>)

„ICOMAM Magazine”, 32 [December] (2024), ss. 42.

Półrocznik w formacie elektronicznym w wolnym dostępie: <https://icomam.mini.icom.museum/the-magazine/>

ICOMAM International Collection of Armours and Uniforms of Antiquity and Military History
ISSUE 32 – DECEMBER 2024

MAGAZINE



(kliknij w obrazek powyżej)



STOWARZYSZENIE MIŁOŚNIKÓW DAWNEJ BRONI I BARWY
ASSOCIATION DES AMIS DES ARMES ET UNIFORMES ANCIENES
WYRÓŻNIONE ODZNAKĄ HONOROWĄ "ZASŁUŻONY DLA KULTURY POLSKIEJ"

Władysław Duczko, *Ruś wikingów. Skandynawowie we wczesnośredniowiecznej Europie Wschodniej*, Warszawa 2025, ss. 406.

Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego

ISBN: 978-83- 2356-649-6

Link do Księgarni Akademickiej: <https://akademicka.com.pl/index.php?detale=1&a=2&id=78050>

Cena: 63 zł

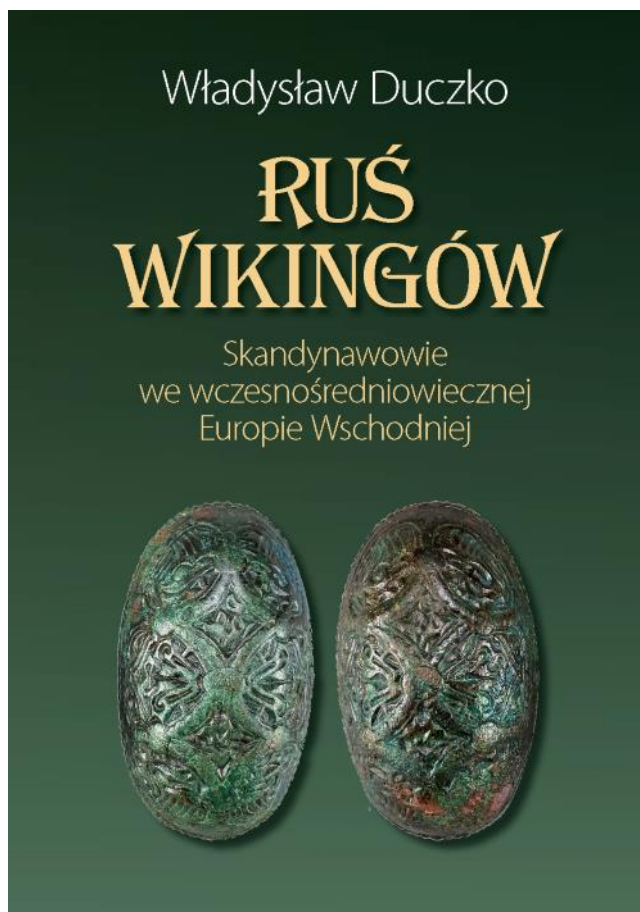
Poniższy opis pochodzi ze strony Wydawnictwa UW.

Nowy, uzupełniony i poprawiony przekład klasycznej publikacji „Ruś wikingów”.

Autor w fascynujący sposób opowiada o początkach państwowości na ziemiach Europy Wschodniej i o tym, jaki udział w jej tworzeniu mieli Skandynawowie. O wyjątkowym charakterze tej publikacji stanowi fakt, że kluczowym materiałem analiz są tu przedmioty kultury materialnej, choć oczywiście autor odnosi się również do źródeł pisanych. Badania archeologiczne stanowisk wczesnośredniowiecznych prowadzone na terenach Europy Wschodniej od wielu lat przynoszą obfitość znalezisk o charakterze typowo skandynawskim, często wręcz bliźniaczo podobnych do przedmiotów odkrywanych na terenie Danii czy Szwecji.

Autor prezentuje i szczegółowo omawia bogaty materiał archeologiczny pochodzący z badań na Wschodzie, zestawiając go ze znaleziskami ze Skandynawii. Udowadnia w ten sposób ponad wszelką wątpliwość, że w epoce wikingów na

obszarach dzisiejszej Rosji czy Ukrainy istniały duże osiadłe społeczności Skandynawów. Zachowywały one swą tożsamość, utrzymując kontakty z krajem pochodzenia, a ich członkowie posługiwali się przedmiotami, które stanowiły materialne znaczniki tej tożsamości. Właśnie ci ludzie, nazwani Rusami, tworzyli pierwsze struktury państwowe na Wschodzie, kładąc ostatecznie podwaliny pod powstanie Rusi Kijowskiej.



Przemysław Dunaj, Ireneusz Piecyk, *Broń i barwa ułanów Księstwa Warszawskiego w latach 1812–1814*, Oświęcim 2024, ss. 83.

3 część serii. Poprzednie obejmowały lata 1807–1809 oraz 1809–1812

Wydawnictwo Napoleon V

ISBN: 978-83-8362-004-6

Opis: <https://napoleonv.pl/bron-i-barwa-ulanow-ksiestwa-warszawskiego-w-latach-1812-1814>

Cena: 36 zł

Poniższy opis pochodzi ze strony Wydawnictwa Napoleon V

Seria, której prezentowana tu publikacja stanowi trzeci zeszyt, to próba usystematyzowania dostępnych nam aktualnie materiałów i źródeł dotyczących barwy i broni jednostek polskich doby wojen napoleońskich. Mamy nadzieję, że sprzyjać temu będą wyjątkowo rzetelne kolorowe ilustracje dokumentacyjne, interpretujące zamieszczone tu przepisy, regulaminy, rozkazy, wreszcie relacje ikonograficzne i pamiątkarskie. Żywimy też



przekonanie, że zapoczątkowany właśnie cykl złoży się z czasem na wyczerpujące kompendium wiedzy, obejmujące przegląd broni i munduru wszystkich jednostek armii Księstwa Warszawskiego oraz polskich oddziałów walczących u boku Napoleona.

Niniejsza publikacja poświęcona jest umundurowaniu i uzbrojeniu pułków ułanów Księstwa Warszawskiego w latach 1812–1814. Praca oparta jest na dostępnych źródłach pisanych i ikonograficznych oraz zachowanych zabytkach materialnych. Ilustrowana jest planszami znanego artysty Przemysława Dunaja. Przedstawia rekonstrukcję broni i barwy ułanów Księstwa Warszawskiego opartą na aktualnym stanie wiedzy.



Władimir Fiodorow, *Rozwój broni strzeleckiej. Tom II. Rozwój broni automatycznej*, tłum. Mihail Barovskij, Oświęcim 2024, ss. 381.

Zob. także tom I, wyd. [2017](#).

Wydawnictwo Napoleon V

ISBN: 978-83-8362-488-4

Opis: <https://napoleonv.pl/rozwoj-broni-strzeleckiej-tom-ii-rozwoj-broni-automatycznej>

Cena: 60 zł

Poniższy opis pochodzi ze strony Wydawnictwa Napoleon V

W drugiej części swej pracy Władimir Grigoriewicz Fiodorow, wybitny rosyjski teoretyk i konstruktor, przedstawia historię rozwoju broni automatycznych oraz analizuje istniejące w jego czasach jej systemy i wzory, także te skonstruowane przez niego samego. Tekst zawiera dokładne dane uzbrojenia strzeleckiego stanowiącego wyznacznik ówczesnej epoki oraz jest bogato ilustrowany prawie 250 rysunkami i wykresami. Autor należał do



najstarszych pionierów badań w dziedzinie broni automatycznych i napisał wiele prac naukowo-technicznych, konstruktorskich oraz literackich. W 1912 r. skonstruował pierwszy w pełni działający i użyty bojowo rosyjski karabin samopowtarzalny, a za całokształt prac nad bronią automatyczną otrzymał wielką Nagrodę Michajłowską. Podczas I wojny światowej dokonał przeróbki karabinu samopowtarzalnego na samoczynny, natomiast w latach 20. powołał pierwsze w ZSRR biuro projektowo-konstruktorskie broni strzeleckiej oraz uczestniczył w dwóch kolejnych konkursach na karabin samopowtarzalny dla Armii Czerwonej.

Piotr Zawisza Januszek, *Broń czarnoprochowa rozdzielnego ładowania ze zbiorów Muzeum Wojska w Białymstoku*, Białystok 2024, ss. 72.

Muzeum Wojska w Białymstoku

ISBN: 978-83-8623-274-1

Sklep: <https://mwb.com.pl/mwb2017/portfolio/katalog-bron-czarnoprochowa/>

Cena: 40 zł



Anna Maciukiewicz, Paweł Maciukiewicz, *Cunctis patet ingressus. Zbiory Anny i Pawła Maciukiewiczów*, Wieliczka 2025, ss. 220.

Katalog wystawy (13 marca–8 czerwca 2025)

Muzeum Żup Krakowskich w Wieliczce

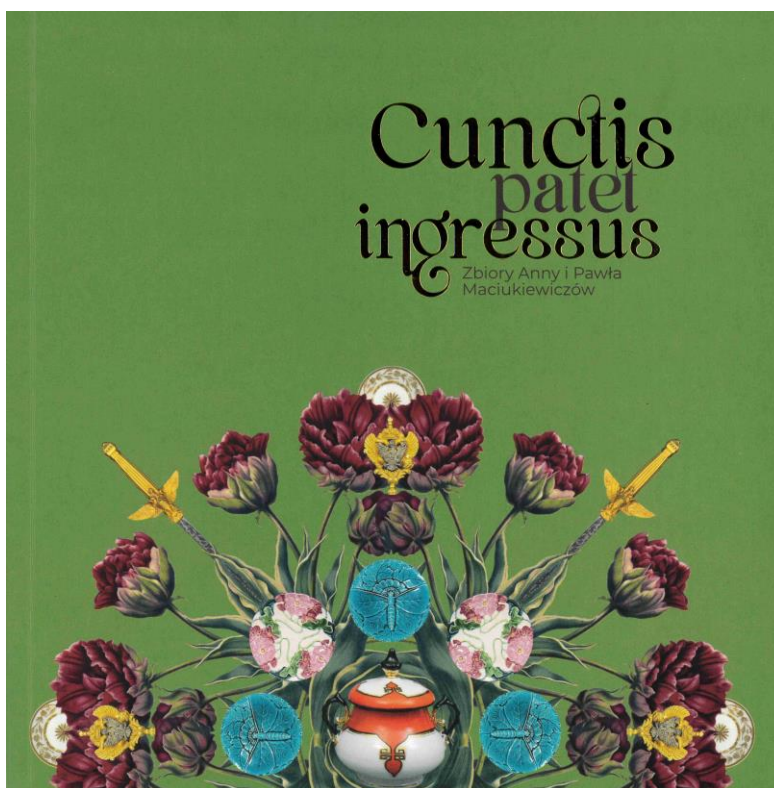
ISBN: 978-83-63348-59-5

Opis: <https://m.muzeum.wieliczka.pl/produkt/katalog-cunctis-patet-ingressus-1>

Cena: 46 zł

Katalog towarzyszący wystawie „Cunctis patet ingressus” prezentuje prywatne zbiory kolekcjonerów – państwa Anny i Pawła Maciukiewiczów, którzy niemal całe swoje dotychczasowe życie poświęcili na gromadzenie przedmiotów ich pasji – dzieł sztuki oraz rzeczy użytkowych o wyjątkowych walorach estetycznych i często ciekawej historii.

Zarówno ekspozycja, jak i katalog zostały podzielone na różne obszary tematyczne, m.in. porcelanę, obiekty związane z Krakowem, Japonią i Bliskim Wschodem, pamiątki po księciu Józefie Poniatowskim i innych postaciach historycznych, a także pasy, makaty buczone, majolikę i militaria. Publikacja zawiera wiele zdjęć opatrzonych krótkimi opisami eksponatów.



Muzealnictwo Wojskowe, tom 13 (2024).

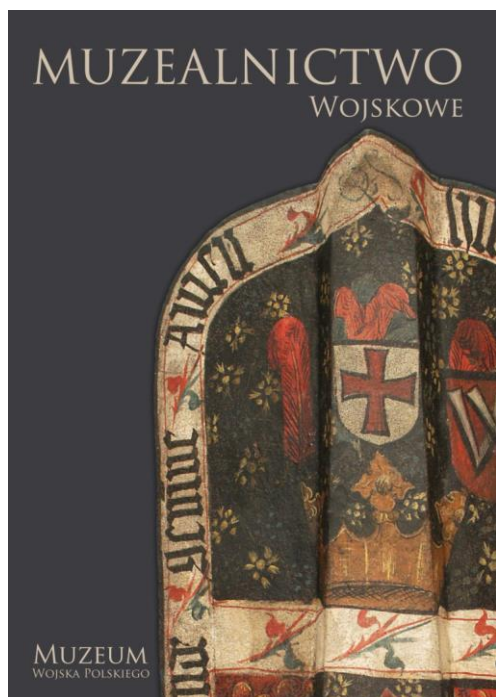
Wydawnictwo Muzeum Wojska Polskiego

ISBN: 978-83-969030-3-7

Opis: <https://sklep.muzeumwp.pl/Muzealnictwo-Wojskowe-Tom-13-p141>

Cena: 39 zł

Poniższy opis pochodzi ze strony Muzeum Wojska Polskiego



Pod koniec listopada bieżącego roku do rąk Czytelników trafił kolejny, już trzynasty tom „Muzealnictwa Wojskowego”, reprezentacyjnego periodyku Muzeum Wojska Polskiego – największej i najstarszej placówki muzealnej Ministerstwa Obrony Narodowej, który z pewnością na trwałe wpisał się w minionych kilkudziesięciu latach w dorobek naukowy polskich muzeów wojskowych. Warto przypomnieć, że jego pierwszy tom ukazał się już w 1959 roku. Do chwili obecnej na łamach „Muzealnictwa Wojskowego” opublikowano ponad 200 artykułów, przyczynków i biografii. W gronie jego autorów nigdy nie brakowało wybitnych historyków i muzealników, o czym świadczą poszczególne tomy z lat 1959-2023. Nowy tom naszego periodyku, tak jak zawsze, prezentuje różnorodne materiały, odzwierciedlające zarówno bogactwo zbiorów Muzeum, jak i istotne przejawy jego działalności. Nic zatem dziwnego, że tom trzynasty w dziale „Muzealnictwo” otwiera artykuł Jarosława Godlewskiego Muzeum Wojska Polskiego na swoim – pierwsza własna siedziba, opisujący skrótowno historię naszej placówki i powstawanie jej nowej siedziby na terenie Cytadeli Warszawskiej. Towarzyszy mu tekst profesora Marka Chowańca z Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie Ekspонат w świetle inscenizacji, bardzo ciekawie kreślący proces kreacji i tworzenia wystawy inaugurującej działalność Muzeum w nowym miejscu.

Tom 13 zawiera aż 18 interesujących artykułów. Nie sposób w krótkim tekście informacyjnym nawet pobieżnie wspomnieć o wszystkich, wymienimy jednak niektóre z nich. Dział „Muzealnictwo” zamyka tekst Tomasza Szczepańskiego z Muzeum Katyńskiego Funkcjonariusze i pracownicy więziennictwa II Rzeczypospolitej w zbiorach Muzeum Katyńskiego w Warszawie – na czterech cmentarzach ofiar zbrodni katyńskiej spoczywa nie mniej niż 326 osób związanych z polskim więziennictwem.

Tom 13 zawiera aż 18 interesujących artykułów. Nie sposób w krótkim tekście informacyjnym nawet pobieżnie wspomnieć o wszystkich, wymienimy jednak niektóre z nich. Dział „Muzealnictwo” zamyka tekst Tomasza Szczepańskiego z Muzeum Katyńskiego Funkcjonariusze i pracownicy więziennictwa II Rzeczypospolitej w zbiorach Muzeum Katyńskiego w Warszawie – na czterech cmentarzach ofiar zbrodni katyńskiej spoczywa nie mniej niż 326 osób związanych z polskim więziennictwem.

W dziale „Weksylologia” znajdziecie Państwo artykuł Jarosława Pycha Proporce Polskich Oddziałów Wartowniczych w zbiorach Muzeum Wojska Polskiego. Oddziały te, nazywane także Polskimi Kompaniami Wartowniczymi, funkcjonowały od maja 1945 roku przy amerykańskich wojskach okupacyjnych na terenie Niemiec, Francji i Belgii.

Dział „Bronioznawstwo” otwiera pierwsza część obszernego i niezwykle bogato ilustrowanego materiału Wojciecha Krajewskiego Tarcze i pawęże w zbiorach Muzeum Wojska Polskiego, poświęcony pięciu średniowiecznym pawężom oraz jednej tarczy drewnianej. Dział zamyka przyczynek do dziejów najnowszych –



artykuł Mariusza Skotnickiego „Goliat” z Muzeum Wojska Polskiego, omawiający historię niemieckiego pojazdu gąsienicowego Sd.Kfz. 303a, unieszkodliwionego 14 sierpnia 1944 roku w czasie walk na Muranowie przez ppłk. Jana Szypowskiego ps. „Leśnik”.

W dziale „Sztuka” zwracamy uwagę na tekst Agnieszki Stróżyk Nieoczekiwane odkrycie, czyli tajemnicza płaskorzeźba w pracowni konserwacji drewna Muzeum Wojska Polskiego w Warszawie.

Z kolei w dziale „Konserwacja” na szczególną uwagę zasługuje materiał Diany Kułakowskiej, Marcina Petrusa i Anny Rottau z Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie Średniowieczna tarcza krzyżacka (pawęż) ze zbiorów Muzeum Wojska Polskiego – kompleksowe badania techniki i technologii wykonania, znakomicie nawiązujący do wspomnianego powyżej artykułu Wojciecha Krajewskiego.

W „Muzealnictwie Wojskowym” nie zabrakło także kilku tekstów dotyczących historii wojskowości. Otwiera je artykuł Michała Oltona Polskie działania specjalne i dywersyjno-sabotażowe podczas powstania styczniowego (1863–1864), poświęcony żołnierzom tajnego, doborowego Oddziału V Żandarmerii Narodowej.

Mamy nadzieję, że zachęcimy Państwa do lektury najnowszego tomu „Muzealnictwa Wojskowego” i spotka się on z życzliwą oceną zarówno muzealników, historyków, jak i szerokiego grona Czytelników.

Tomasz Wesołowski, *Artyleria najcięższa armii II Rzeczypospolitej (wybrane problemy). Tom I. Próby balistyczne 220 mm moździerzy Škody w latach 1931–1937*, Białystok 2024, ss. 171.

Ośrodek Badań Historii Wojskowej przy Muzeum Wojska w Białymstoku

Wydawnictwo Tetragon

ISBN: 978-83-8623-279-6

ISBN: 978-83-6668-757-8

Opis: <https://mwb.com.pl/mwb2017/nowa-publikacja-w-ofercie-artylaria-najciezsza-armii-ii-rzeczypospolitej/>

Cena: 45 zł

Można nabyć w kasie muzeum bądź zamówić mailowo pisząc na adres: sklep@mwb.com.pl.

W książce dr Wesołowski wnikliwie analizuje funkcjonowanie najcięższej artylerii w Wojsku Polskim w latach 1920-1939, opisując zarówno rozwój techniczny, jak i procesy decyzyjne związane z wyborem i wdrażaniem nowych rodzajów uzbrojenia. Autor bazuje na bogatych materiałach archiwalnych oraz wynikach badań terenowych, co czyni tę publikację niezwykle rzetelną i szczegółową.

Książka stanowi pierwszą część szczegółowego studium, które w przystępny sposób przybliży fascynującą, choć mało znaną historię najcięższego uzbrojenia II RP.



Zeszyt Naukowy Muzeum Wojska, nr 36 (2023) oraz 37 (2024)

Ośrodek Badań Historii Wojskowości przy Muzeum Wojska w Białymstoku

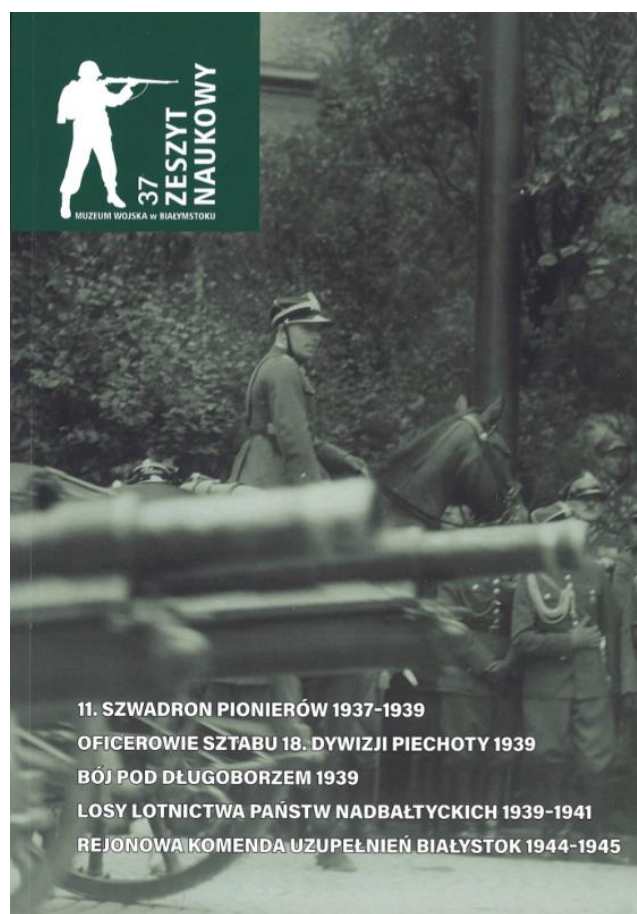
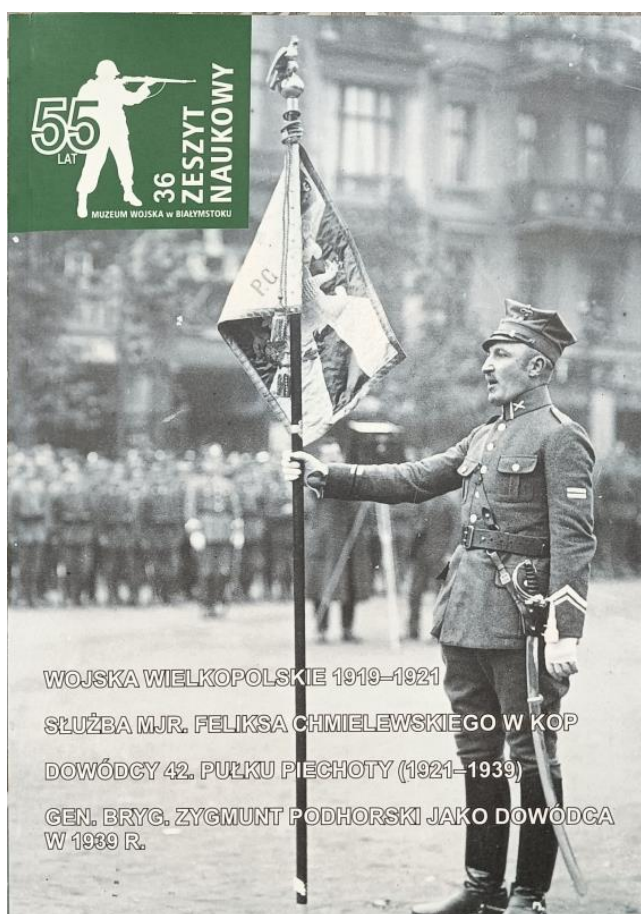
ISSN: 1230-9338

Nr 36: <https://mwb.com.pl/mwb2017/portfolio/zeszyt-naukowy-muzeum-wojska-nr-36-bialystok-2023/>

Nr 37: <https://mwb.com.pl/mwb2017/portfolio/zeszyt-naukowy-muzeum-wojska-nr-37/>

Cena za zeszyt: 35 zł

Można nabyć w kasie muzeum bądź zamówić mailowo pisząc na adres: sklep@mwb.com.pl.



WYSTAWY



MUZEUM
ŻUP KRAKOWSKICH
WIELICZKA

CUNCTIS PATET INGRESSUS

Zbiory Anny i Pawła
Maciukiewiczów

Militaria Ceramika Tkaniny

Wystawa
14.03 - 8.06.2025

Zamek Żupny
w Wieliczce



Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa Narodowego

Organizator:



MUZEUM
ŻUP KRAKOWSKICH
WIELICZKA



STOWARZYSZENIE MIŁOŚNIKÓW DAWNEJ BRONI I BARWY
ASSOCIATION DES AMIS DES ARMES ET UNIFORMES ANCIENES
WYRÓŻNIONE ODZNAKĄ HONOROWĄ "ZASŁUŻONY DLA KULTURY POLSKIEJ"

Wystawa czasowa *Cunctis patet ingressus. Zbiory Anny i Pawła Maciukiewiczów* w Muzeum Żup Krakowskich w Wieliczce

Czas trwania: 13 III–8 VI 2025

Kurator: Marek Skubisz

Zob. rekomendację na stronie SMDBiB: [LINK](#)

Uwaga. Muzeum Żup Krakowskich organizuje w niedzielę 13 kwietnia oprowadzanie kuratorskie, na które obowiązują zapisy ([TUTAJ](#)). Dla członków Stowarzyszenia zostanie zorganizowane osobne oprowadzanie, o którym będziemy informować mailowo oraz za pośrednictwem naszej strony internetowej.

Poniższy opis ze strony Muzeum: <https://m.muzeum.wieliczka.pl/aktualnosci/wystawa-cunctis-patet-ingressus-zbiory-anny-i-pawla-maciukiewiczow>

Majolika, porcelana, orientalne makaty, militaria i pamiątki po historycznych postaciach – to tylko część wyjątkowych eksponatów, które można zobaczyć na wystawie w Zamku Żupnym. Wśród nich znajdują się prawdziwe rarytasy, jak metalowy pas, który niegdyś należał do Juliusza Kossaka i został uwieczniony na obrazie Jana Matejki "Bitwa pod Grunwaldem". Kolekcja, gromadzona przez lata przez Annę i Pawła Maciukiewiczów, to fascynująca podróż przez różne epoki i kultury – od XV wieku po współczesność.

Anna i Paweł Maciukiewiczowie to pasjonaci, którzy niemal całe swoje życie poświęcili na gromadzenie dzieł sztuki. Kolebką ich zainteresowań są Fałkowice koło Gdowa - dom rodzinny i miejsce spotkania z dziejami przodków. Z czasem pasja kolekcjonerska rozwijała się coraz bardziej, a zbiór powiększał się o przedmioty przywiezione z różnych zakątków świata. „Chcieliśmy podzielić się szerzej naszymi fascynacjami i pasjami, będącymi częścią naszego życia. Staje się to w końcu możliwe tutaj, w Wieliczce” – opowiadają kolekcjonerzy.

Wystawa obejmuje kilka działów tematycznych, m.in. porcelanę, obiekty związane z Krakowem, Japonią i Bliskim Wschodem, pamiątki po księciu Józefie Poniatowskim i innych postaciach historycznych, a także pasy i makaty buczańskie. Eksponaty pochodzą z różnych okresów i kręgów kulturowych. Najważniejszymi sekcjami są jednak majolika i militaria.

Bez wątpienia każdy eksponat jest osobliwy, niespotykany. Niektóre mają dodatkowo wyjątkowo ciekawą historię, jak na przykład pas metalowy pochodzący z XVII/XVIII wieku. Wiadomo, że był on własnością Juliusza Kossaka, a do rąk Maciukiewiczów trafił wraz ze zbroją husarską.

Wystawa prezentowana jest w dawnych apartamentach wysokich rangą urzędników solnego przedsiębiorstwa, które same w sobie stanowią wyjątkowy element historycznego dziedzictwa. Ściany tych wnętrz zdobią niezwykle polichromie, datowane od XVI do XIX wieku.



Fot. [Panorama Powiatu Wielickiego](#)

Wystawa czasowa *Siła wiary – moc wiedzy. Amulety i numizmaty w historii medycyny* w Muzeum im. Emeryka Hutten-Czapskiego

Czas trwania: 11 IV–12 X 2025

Kurator: dr Agnieszka Smołucha-Sładkowska

Wystawa prezentuje rolę drobnych przedmiotów – monet, amuletów, medalików i medali – w historii medycyny. Na ekspozycji prześledzić można ich funkcje od starożytnego Egiptu aż po współczesność, ze szczególnym uwzględnieniem dziejów Krakowa.

Już w najdawniejszych czasach istniało przekonanie, że przedmioty o przypisywanej im magicznej mocy, wynikającej z materiału wykonania, umieszczonych na nich wizerunków, symboli i słów, gdy noszone blisko ciała odganiają zło i mają właściwości ochronne. Popularnością cieszyły się amulety, a później monety z wyobrażeniami bóstw odpowiedzialnych za dobrostan człowieka. Asklepios i Higieja nawet we współczesnej kulturze pozostają rozpoznawalnymi symbolami Medycyny i Farmacji. Relacje między numizmatyką i medycyną bywały też mniej oczywiste. Złote monety pełniły w czasach średniowiecznych i nowożytnych rolę obiektów transferujących „uzdrawiający dotyk”, wierzone też, że wiele popularnych monet leczy choroby. Dla ochrony stosowano medaliki, amulety oraz tzw. karawaki (krzyże przeciwcholeryczne), na których umieszczano złożony system akronimów modlitw, znaków i kultowych wizerunków. Sami lekarze, ze względu na realną zdolność leczenia, cieszyli się ogromnym szacunkiem. Od wczesnej nowożytności dla ich honorowania i upamiętniania powstawały medale. W XIX i XX w. medale stały się świadectwem rozwoju instytucji medycznych i działalności stowarzyszeń lekarskich. Na wystawie prezentujemy obiekty ze wszystkich kategorii zbiorów Gabinetu Numizmatycznego, poza monetami i medalami są to medaliki religijne, odznaki, wpinki, bony apteczne, żetony i varia. Ekspozycję wzbogacają starodruki i grafika oraz znakomite dzieła rzemiosła artystycznego – puszk i szkło apteczne, apteczki, instrumenty medyczne i wiele innych. Na wystawie zobaczyć można także antyczną monetę, która przeszła przez ludzkie ciało! Większość obiektów pochodzi z kolekcji Muzeum Narodowego w Krakowie, pozostała część z Muzeum Krakowa, Muzeum Historii Medycyny UJ Collegium Medicum, Muzeum Uniwersytetu Jagiellońskiego, Ossolineum oraz z kolekcji prywatnych (opis: [LINK](#)).



KONFERENCJE I SESJE NAUKOWE

Poniższe zaproszenie nadesłali szanowni Koledzy z Muzeum Czapskich.

MUZEUM NARODOWE W KRAKOWIE
zaprasza do wzięcia udziału w II Konferencji Naukowej
NUMIZMATYKA W ARCHIWALIACH I STARYCH DRUKACH

Szanowni Państwo,

konferencja, na którą Państwa zapraszamy odbędzie się w Muzeum Narodowym w Krakowie w dn. 5–6 CZERWCA 2025 r. Konferencja ma charakter interdyscyplinarny, skierowana jest do przedstawicieli różnych dyscyplin naukowych: historyków, archiwistów, archeologów, numizmatyków. Celem konferencji jest przedstawienie szeroko pojętych zagadnień numizmatycznych z historycznej i dokumentalnej perspektywy.

Proponowane zagadnienia:

- tworzenie publicznych i prywatnych kolekcji
- kolekcjonerzy i ich wpływ na rozwój numizmatyki
- korespondencja numizmatyczna
- archiwa na temat starych znalezisk monet
- stara książka a numizmatyka
- archiwalia związane z numizmatyką, numizmatykami i medalierami.

Osoby zainteresowane wygłoszeniem referatu proszone są o nadsyłanie zgłoszeń (temat wystąpienia, abstrakt (300–500 słów), krótka informacja o autorze: afiliacja oraz dane kontaktowe) **do dnia 31 kwietnia 2025 roku** na adres e-mail: **konferencja.archiwalia@mnk.pl**. Przewidywany czas trwania referatu to max. 20 minut. Udział w konferencji jest bezpłatny. Koszt dojazdu i pobytu (noclegi i wyżywienie) pokrywają uczestnicy konferencji. Program konferencji, wraz ze szczegółowymi informacjami, zostanie przesłany uczestnikom oraz umieszczony na stronie internetowej Muzeum Narodowego w Krakowie do 20 maja 2025 r.

Serdecznie zapraszamy do wzięcia udziału w konferencji.

Komitety Organizacyjny:

Dorota Malarczyc

Mateusz Woźniak

Barbara Zając



Biblioteka Naukowa PAU i PAN w Krakowie

Konferencja pt. *Tabula itineraria. Zbiory kartograficzne w bibliotekach, muzeach, archiwach i kolekcjach prywatnych*

20–21 listopada 2025

Międzynarodowa konferencja naukowa „Tabula itineraria” – zbiory kartograficzne w bibliotekach, muzeach, archiwach i kolekcjach prywatnych to szóste ze spotkań poświęconych zbiorom specjalnym.

Mapy, atlasy, globusy, przedstawienia przestrzeni, mniej lub bardziej realne wizje i wyobrażenia świata, ruchome modele i rysunki, grafiki i nawigacje – te i wiele innych terminów związanych z podróżami, przemieszczaniem się, poznawaniem i odkrywaniem, a w końcu z opisywaniem i wizualizacją topografii, to tylko wybrane zagadnienia, którym poświęcone będzie kolejne spotkanie.

Łacińskie Tabula itineraria, czyli ‘mapa dróg’, to nawiązanie do starożytnej mapy rzymskich traktów. Wyjście od jednej z podstawowych i najbardziej znanych jednostek kartograficznych będzie otwarciem rozważań o historii i współczesności tego typu zbiorów, próbą wskazania ewolucji przedstawiania świata i wykorzystania tych wizualizacji do poruszania się po nim.

Do udziału czynnego i biernego w wydarzeniu zaplanowanym na 20–21 listopada 2025 r. zapraszamy bibliotekarzy, muzealników, archiwistów, historyków i geografów, konserwatorów, naukowców opierających swoje badania na zbiorach kartograficznych, oraz osoby tworzące i użytkujące współczesne systemy nawigacyjne. Celem spotkania będzie zatem nie tylko szeroko zakrojona, interdyscyplinarna refleksja zarówno nad historią tego typu zbiorów, ich wytwarzaniem, gromadzeniem, opracowaniem, przechowywaniem i udostępnianiem, lecz także podjęcie próby określenia obecnego ich statusu w dobie powszechnej cyfryzacji i możliwości przemieszczania dzięki specjalnym aplikacjom i najnowszym technologiom.

Wydarzeniu towarzyszyć będą pokazy zbiorów kartograficznych z zasobów Biblioteki Naukowej PAU i PAN, Archiwum Narodowego w Krakowie oraz Instytutu Geografii i Gospodarki Przestrzennej Uniwersytetu Jagiellońskiego.

Szczegóły na stronie: <http://biblioteka.pau.krakow.pl/tabula-itineraria>



CYKL „AKADEMIA BRONIOZNAWCY”

MARZEC–CZERWIEC 2025

Godz. 18:00 (dziedziniec Muzeum Książąt Czartoryskich)

26 marca 2025

Maciej Sztuka

Pokaż mi swoją broń, a powiem ci kim jesteś

23 kwietnia 2025

Krzysztof Czyżewski

Wawelskie aspekty spuścizny po hr. Bolesławie Starzyńskim

28 maja 2025

Katarzyna Skowron, Magdalena Dorębska

Przegląd zagadnień związanych z konserwacją broni zabytkowej – identyfikacja technik, badania, metody konserwacji

25 czerwca 2025

Ewa Nowak

„Takie wypadki zapomnianymi być nie powinny”. Kobiety a broń i barwa powstania listopadowego

Wykłady



Muzeum Narodowe w Krakowie

26.03–25.06.2025
MNK MUZEUM
CZARTORYSKICH
ul. Pijarska 15

AKADEMIA
BRONIOZNAWCY

Organizatorzy:
Oddział Krakowski Stowarzyszenia
Miłośników Dawnej Broni i Barwy,
Muzeum Narodowe w Krakowie

26.03.2025, godz. 18:00
Maciej Szuka
Pokaż mi swoją broń, a powiem ci kim jesteś

23.04.2025, godz. 18:00
Krzysztof J. Czyżewski
*Wawelskie aspekty spuścizny
po hr. Bolesławie Starzyńskim*

28.05.2025, godz. 18:00
Katarzyna Skowron, Magdalena Dorębska
*Przegląd zagadnień związanych z konserwacją
broni zabytkowej – identyfikacja technik,
badania, metody konserwacji*

25.06.2025, godz. 18:00
Ewa Nowak
*„Takie wypadki zapomnianymi być nie
powinny”. Kobiety a broń i barwa powstania
listopadowego*

więcej na: www.mnk.pl
www.bronibarwa.org.pl



Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa Narodowego



Muzeum MNK



PGE
Polska Grupa Energetyczna



Partner Strategiczny MNK



TOTALIZATOR
SPORTOWY



26 marca 2025, godz. 18:00 MUZEUM KSIĄŻĄT CZARTORYSKICH, UL. PIJARSKA 15

Maciej Sztuka

Pokaż mi swoją broń, a powiem ci kim jesteś

Broń charakterystyczna, czasem „endemiczna”, mogła być cechą danej epoki, regionu, a nawet formacji wojskowej. W dobie powszechnej globalizacji jest coraz mniej tego typu artefaktów, ale bogata historia militariów zna wiele takich przykładów czy to wśród broni siecznej czy te miotającej. Obecnie za broń charakterystyczną należy uznać także egzemplarze kojarzone przez kulturę masową z bohaterami kultowych dziś filmów. Wykład będzie wzbogacony demonstracją egzemplarzy z prywatnej kolekcji prelegenta.

Maciej Sztuka – neurochirurg urazowy, lekarz medycyny ratunkowej. Od dwudziestu lat zajmuje się uzbrojeniem i szermierką historyczną oraz historią medycyny w zakresie działań medycznych w warunkach bojowych. Członek grup rekonstrukcyjnych i uczestnik inscenizacji historycznych.

23 kwietnia 2025

Krzysztof Czyżewski

Wawelskie aspekty spuścizny po hr. Bolesławie Starzyńskim

Wymieniony w tytule arystokrata i artysta amator pozostawił po sobie zarówno dzieła złotnicze (np. kielich i ampułki w katedrze krakowskiej), jak i niewielkich rozmiarów rzeźby, m. in. posążek husarza, obecnie w Zamku Królewskim na Wawelu. Wykonał również komplet paradnej historyzującej broni, złożony z szyszaka, ryngrafu, buławy i tarczy – ta ostatnia znajduje się dzisiaj także w zbiorach wawelskich. Na szczególną uwagę zasługują oddane przez Starzyńskiego do Biblioteki Jagiellońskiej ręcznie wykonane albumy dawnej polskiej broni, które przynoszą nowe dane do dziejów militariów wawelskich.

Krzysztof Czyżewski – wieloletni kustosz Zamku Królewskiego na Wawelu. Kurator i znawca kolekcji militariów. Autor i współautor licznych publikacji dotyczących sztuki dawnej, dziejów katedry krakowskiej, broni i barwy w tym wyd. w 2013 roku katalogu broni drzewcowej ze zbiorów wawelskich.



28 maja 2025

Katarzyna Skowron, Magdalena Dorębska

***Przegląd zagadnień związanych z konserwacją broni zabytkowej –
identyfikacja technik, badania, metody konserwacji***

Celem prezentacji jest ogólne przedstawienie złożonej problematyki konserwacji broni zabytkowej na przykładach prac przeprowadzonych w Pracowni Konserwacji Metalu i Broni Muzeum Narodowego w Krakowie oraz w oparciu o inne realizacje. Bogatej i różnorodnej kolekcji Muzeum Narodowego oraz otwarciu w 2023 roku dwóch dużych wystaw stałych w Klasztorze przy Muzeum Książąt Czartoryskich oraz Broń i Barwa w Arsenale uwzględniających wiele cennych militariów konserwatorzy zawdzięczali i zawdzięczają nadal możliwość zapoznawania się z bardzo szerokim zakresem problemów związanych ze zbiorami tego rodzaju.

Spśród ogólnie pojętych militariów do Pracowni Konserwacji Metalu i Broni najczęściej trafiają obiekty zaliczające się do broni białej: szable, rapiery, miecze, tasaki, noże, nadziaki, buzdygany, a nawet broń drzewcowa. Konserwacji często poddawana jest także broń palna: pistolety, strzelby, karabiny oraz elementy zbroi: kirysy, hełmy, naramienniki czy karwasze. Kategorię powiązaną z uzbrojeniem stanowią także rzędy końskie wraz z towarzyszącymi im elementami: siodła, ogłowia, podpiersienia, podogonia, czapraki, poduszki na siodła, strzemiona i olstra. Ze względu na powszechną obecność elementów z tkanin w oporządzeniu jeździeckim wiele konserwacji prowadzonych jest we współpracy z Pracownią Konserwacji Tkanin i Ubiorów. W obiektach zaliczanych do militariów często obecne są również inne materiały: zwłaszcza skóra i drewno, ale również kość, kamień ozdobne czy włosie.

Zaprezentowane konserwacje ukazują w skrócie efekty wielu lat pracy zespołu, które w pełnej okazałości można podziwiać na wystawach Muzeum Narodowego w Krakowie, a i w innych instytucjach korzystających z naszych zbiorów w celu organizacji własnych wystaw.

Magdalena Dorębska – absolwentka kierunku Konserwacja i Restauracja Dzieł Sztuki na Wydziale Sztuk Pięknych Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu. Adiunkt w Pracowni Konserwacji Rzemiosła Artystycznego, Metalu i Broni Muzeum Narodowego w Krakowie, konserwator skóry i metalu. Do jej zainteresowań należy głównie konserwacja oporządzenia jeździeckiego oraz broni białej.

Katarzyna Skowron – absolwentka kierunku Archeologia na Wydziale Socjologiczno-Historycznym Uniwersytetu Rzeszowskiego. Adiunkt w Pracowni Konserwacji Rzemiosła Artystycznego Metalu i Broni Muzeum Narodowego w Krakowie. Zakres zainteresowań badawczych łączy konserwację militariów z archeologią epoki brązu i wczesnej epoki żelaza. Od 2016 r. współprowadzi badania archeologiczne i jest odpowiedzialna za korpus zabytków metalowych w ramach działalności Europejskiego Centrum Archeologicznego Bibracte we Francji.

25 czerwca 2025

Ewa Nowak

„Takie wypadki zapomnianymi być nie powinny”. Kobiety a broń i barwa powstania listopadowego

Udział kobiet w powstaniu listopadowym był już zarówno przedmiotem badań historycznych, jak i źródłem inspiracji literackich. Ich działalność nie ograniczała się do opatrywania rannych czy wspierania finansowo wojsk powstańczych, a jedną z najbardziej rozpoznawalnych postaci tamtych czasów pozostaje do dziś Emilia Plater. Niniejszy wykład będzie poświęcony nie tylko przypadkom walki w powstańczych szeregach, ale także wieloaspektowemu kontaktowi kobiet z bronią i barwą w owej epoce.

Ewa Nowak – absolwentka historii na Uniwersytecie Jagiellońskim, adiunkt w Bibliotece Książąt Czartoryskich (oddział Muzeum Narodowego w Krakowie).



FOTORELACJE Z WYKŁADÓW ZA OKRES PAŹDZIERNIK 2024–LUTY 2025

29 października 2024

Piotr Wilkosz

Oprowadzanie kuratorskie po wystawie

„Falerystyka Legionów Polskich 1914–1918”









Falerystyka Legionów Polskich

Phaleristics of the Polish Legions

1914–1918

Ekspozycja prezentuje wybór obiektów z kolekcji falerystycznej Muzeum Narodowego w Krakowie z okresu I wojny światowej (1914–1918). Okazją do szerszego pokazu tego zbioru jest 110. rocznica wymarszu 1. Kompanii Kadrowej z krakowskich Oleandrów do walki z rosyjskim zaborcą (6 sierpnia 1914 roku).

W przestrzeni wystawy wyeksponowano orły i odznaki towarzyszące strzelcom w przełomowym momencie naszej historii, którym był wymarsz Kadrowki i powołanie Legionów Polskich jako kadry odradzającego się po latach zaborów Wojska Polskiego. Zaprezentowano także odznaki pamiątkowe, rocznicowe, kwestarskie, biżuterię patriotyczną i medale, które były wyrazem patriotycznego odrodzenia świadomości narodowej Polaków w niezwykle trudnym okresie I wojny światowej. Istotne uzupełnienie ekspozycji stanowi wybór portretów żołnierzy Legionów Polskich, na których możemy odnaleźć odmalowane odznaki prezentowane na wystawie. Portrety te wykonywane były często w okopach na froncie lub na tyłach przez artystów służących w Legionach Polskich, którzy poza codzienną służbą dokumentowali swoich współtowarzyszy walki. Wyeksponowano prace Jana Rembowski, Karola Zyndrama Maszkowskiego, Leopolda Gottlieba, Leona Czechowskiego, Stanisława Janowskiego oraz rzeźby Włodzimierza Koniecznego i Jakuba Juszczaka. Dodatkowym walorem są zachowane w muzealnej kolekcji graficzne projekty autorstwa Antoniego Stanisława Procajłowicza, zestawione z wykonanymi na ich podstawie odznakami.

Wystawę uzupełniają elementy umundurowania, wyposażenia i uzbrojenia używanego w Legionach Polskich oraz niewielki zespół pamiątek związanych z polskimi formacjami wojskowymi tworzonymi u boku państw Ententy: Legionu Puławskiego, Korpusów Wschodnich i Armii Polskiej we Francji.

The exhibition presents a selection of objects from the phaleristics collection of the National Museum in Krakow from the time of the First World War (1914–1918). The occasion for a larger display of this collection is the 110th anniversary of the departure of the 1st Cadre Company from Krakow's Oleandry to fight the invading Russians (6 August 1914).

The exhibition space displays eagles and badges that accompanied the riflemen at a crucial moment in our history, the Cadre Company marching out and the formation of the Polish Legions as the cadres of the Polish Army reborn after years of the Partitions. Also presented are commemorative, anniversary and fund-raising badges, patriotic jewellery and medals which were an expression of the patriotic revival of the national consciousness of Poles during the extremely difficult period of the First World War. An important addition to the exhibition is a selection of portraits of soldiers of the Polish Legions, in which we can find paintings of badges on show. These portraits were often made in the trenches at the front or in the rear by artists serving in the Polish Legions, who documented their brothers in arms, in addition to their daily duties. Works by Jan Rembowski, Karol Zyndram Maszkowski, Leopold Gottlieb, Leon Czechowski and Stanisław Janowski and sculptures by Włodzimierz Konieczny and Jakub Juszczak are on display. The graphic designs by Antoni Stanisław Procajłowicz, preserved in the museum's collection, shown together with the badges made from them, further enrich the exhibition.

The exhibition is complemented by elements of the uniforms, equipment and weaponry used in the Polish Legions, as well as a small group of memorabilia related to the Polish military formations created alongside those of the Entente countries: the Puławy Legion, Eastern Corps and the Polish Army in France.



27 listopada 2024

Tomasz Świątkowski

Oręż bogów, herosów i ludzi. Łucznictwo w starożytności





18 grudnia 2024

dr Wojciech Moś

3-go Pułku Strzelców Podhalańskich bitwa pod Biskupicami

8 września 1939 roku







29 stycznia 2025

dr Łukasz Koniarek

Falerystyczne pamiątki polsko-ukraińskich walk o Lwów w listopadzie 1918 r.









26 lutego 2025

Michał Chlipała

***Umundurowanie formacji policyjnych na ziemiach polskich
w latach 1918–1922***







